

DIAGOG

Kresťanský diskusný a polemický mesačník

III. ročník • 12/2010

Vianoce 2010

POČÚVAJ

www.radio7.sk

rádio 7
rádio pre život

Satelitné a internetové vysielanie pre vás:

- spravodajstvo
- svedectvá zo života
- duchovné úvahy
- kresťanská hudba

Banská Bystrica **107,7 MHz**

Počúvajte nás a podporite naše vysielanie

satelit Astra 3A

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

DISKUSNÉ FÓRUM 4

MEDZI NEBOM A ZEMOU 6

Akademický sochári
Jaroslava aj Ján Šickovci

LITERÁRNE VIANOCE 12

ČO NÁM PRINIESLI VOLBY? 26
Štefan Markuš

DIALÓG MLADÝCH 27
Exit tour
Jesus House

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) Individuálne objednávky: cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, špecifický symbol 1010

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Márik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko   **Séfredaktor:** Bohuslav Piatko,
bpiatko@internet.sk   **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina),

Gabriel Gajdoš (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk   **Jazyková úprava:** Anna Matláková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko   **Adresa redakcie:** Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, č. tel.: 02 207 11 468
e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk   **Vydavateľ:** Media Svatava, spol. s r.o.   **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: JAROSLAVA ŠICKOVÁ-FABRICI, Anjel   **Zadná strana obálky:** JÁN ŠICKO, Jákobov rebrík

Vianočný vánok

Nie, nebojte sa, nebudem kritizovať Santa Clausa, ani obchodné šialenstvo trvajúce takmer od jesene, ani kultúru supermarketov, ani reklamného diviaka, ani varovania pred vystresovanými kaprami... Hoci Vianoce bývajú o tom všetkom, nie sú o tom všetkom, vlastne - nie sú o ničom z toho. Sú o - vlastne - o čom sú? Nuž, jeden by povedal: „O tom, o čom si ich správime.“ Druhý - „O láske a pokoji.“ A tretí, či štvrtý by tiež prišiel s rozumnou odpoveďou, vedľame predsa mysliac bytosti! Lístok sa bez vetra nezvykne hýbať. Ten Vianočný vánok zavial v čase, keď Rímu vládol cisár Augustus (27 p. n. l.-14 n. l.).

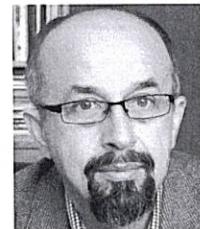
V tom čase bolo mocné Rímske impérium na vrchole moci. Železná vláda poriadku Pax Romana, garantoval občianske práva a určitý poriadok v celom vtedajšom svete okolo Stredozemného mora.

Zvláštne - Rímska ríša bola posiata synagógami. Nie preto, že Rím fandil židovstvu. Dôvody siahajú o niekoľko storočí skôr, k Babylónskej akcii proti Jeruzalemu (586 p. n. l.), keď zbúrali Chrám a zavliekli zajatých Židov do celého sveta. Vďaka tomuto exilu sa celý svet dozvedel o čudných proroctvách neviditeľného Boha, ktorý sa chystal prísť na tento svet. Vraj sa má narodiť v Betleheme a vraj z panny... a vraj sa budú diať čudné veci na zemi.

Rimania netušili, že po cestách, ktoré vybudovali, apoštolovia raz ponesú zvesť evanjelia do celého sveta... Hadrián netušil, že stavia cestu, ktorá ho preslávi viac, ako politické úspechy, pretože po Via Dolorose ponesie Ježiš svoj kríž... Netušil Vergilius, že známejší ako jeho Aeneida sa stane grécky text evanjelia z pera apoštolov... Hovorí sa tomu Božia zvrchovanosť. Neviditeľná ruka Neviditeľného hýbe viditeľne dejinami. Podľa svojich plánov. Podľa svojich zasľúbení. Nič a nikto ju nemôže zastaviť. Nik jej totiž „nevidí pod prsty“. Všetci to vidia ale nie všetci rozumejú.

A potom sa to stalo. Za dní cisára Augusta. Panna porodila. Stovky detí kvôli tomu bolo zavraždených. Herodes stratil pokojný spánok a niektorí zbožní aj reč... Pastieri opustili stáda a mágovia východu osedlali svoje ľavy... Neviditeľný Boh odkryl svoje karty. Odkryl samého seba. Prišiel na zem. Medzi nás. Na prvé Vianoce zavial vánok Božej lásky. Aj tento vánok sa šíri. Naprieč kontinentmi, medzi národy, smeruje ku každému človekovi, ktorý sa kedy narodil a ešte narodí.

Božia láska hovorí inou rečou, ako Božia zvrchovanosť. Pokiaľ Božej zvrchovanosti človek rozumieť nemôže, Božej láskе rozumieť môže. Pokiaľ Božiu zvrchovanosť nie sме schopní ani zachytiť, Božia láska sa nás priam dotýka a môžeme svojou láskou na ňu odpovedať. Pokiaľ Božia zvrchovanosť hýbe ľudskými príbehmi bez toho, aby o tom vedeli, Božia láska nás pozýva k vzťahu lásky, dôvery a spolupráce s Tým, ktorý nás stvoril a chce nám pomôcť. Pokiaľ Božia zvrchovanosť nie je citlivá na ľudskú slobodu, Božia láska ju ctí a rešpektuje. Hadriána sa Boh nepýtal, či je ochotný stavať Via Dolorosu. Hadrian netušil, čo robí. Ale apoštol Pavol vedel, kam ide, s akým poslaním a dokonca aj s akým koncom, vedľame o svojom životnom postoji povedal: „Lebo láska Kristova nás nútí...“ (2 Kor 5, 14). A potom sme tu my, ľudia 21. storočia. Európa nie je „rímska“, ale „zjednotená“. Ani netušíme, že pod diaľnicami a cestami sú ešte rímske mozaiky a kamene. Synagógy sme úspešne vypálili, niektoré zbúrali a na Slovensku aj definitívne umlčali. Z Boha sme spravili myšlienkový konštrukt presne podľa starých Grékov... Iba ten vánok neustále letí dejinami. Možno jeho hlas odmietnuť, ale nie umlčať. Alebo prijať? Pokloniť sa, posluchať?

TIBOR MÁHRIK

(Autor je podpredsedom RCB a kazateľom CB v Žiline.)

NAPÍSALI STE NÁM

www.mediasvatava.sk

svatava@internet.sk, bpiatko@internet.sk

AD: FENOMÉN MÁRIA (10, 11/2010)

Nad poslaním Dialógu

Októbrové číslo Dialógu bolo venované mariánskej otázke. Mlčanie našich popredných teológov pri tejto otázke ma prekvapilo a tak príspevok brata L. Fazekaša ostal jediný a osamotený. Keď bol v nasledujúcom čísle uverejnený ďalší príspevok z pera katolíckeho teóloga, položil som si otázku, či bolo správne prejsť tému mlčaním a na domácej pôde tak fahat' za kratší koniec. Spravili by niečo také ich média a nechyba nám v tom určitá súdnosť, koľko znesieme cudzieho materiálu v časopise. Príspevok od knaza Jo-

zefa Šošku bol presvedčivejší, lebo použil širšie argumenty. Citoval Luthera, opravoval laický evanjeličký pohľad na Katolícke dogmy, v článku ďalej dobre využil historické súvislosti a iné argumenty. Bolo jasné, že článok neboli napísaný pre katolícku obec, ale špeciálne pre protestantov. Naopak, brat Fazekaš sa v svojom článku striktne držal evanjelikálnej interpretácie mariánskych záležitostí, čo mohlo vyznieť oproti oponentovi trochu plocho.

Dialóg nesie zárodok problému už vo svojom podnadväzí „polemicky“, čo znamená: zápas alebo vojnú, útočnosť či spor, bojovnú reč alebo článok. Tak sa časopis stáva miestom kontroverzii a nie

studňou požehnania. Preto celkom rozumiem tým ľuďom, ktorí hovoria, že tento časopis nenaďplňa ich potreby. Dialóg nie je komerčné médium a tiež nie je od cirkvi nezávislý. Keby sa mal predávať v stánkoch PNS, pravdepodobne by neprežil. Hovoriť preto o jeho nezávislosti na cirkvi je nesprávne.

Uvedomme si, že pokiaľ nebude napĺňať duchovné potreby čitateľov, len ľahko sa bude môcť uvažovať o zvýšení jeho nákladu, pretože od časopisu očakávame, že nám prinesie dobré myšlienky a inšpiratívne podnety. Z toho dôvodu by sa mala redakčná rada zamyslieť nad jeho poslaním.

Gabriel Gajdoš, Žiar nad Hronom

AD: FENOMÉN MÁRIA (10/2010)

Milý brat kazateľ Fazekaš

Vaším článkom „Panna Mária – matka Pána Ježiša“, v Dialogu 10/2010 som bol hlboko sklamaný, pretože je v ňom niekoľko hlbokých neporozumení, ktorých by sa teológ a kazateľ CB a najmä Vy, teológ uznávaný mimo hranic CB, ako aj mimo hranic Slovenska, nemal dopustiť.

V odseku „Mária zvelebovala Boha“ píšete, že v Máriiinom chválospeve „nie je spomenutý nejaký jej výkon. Hovorí sa o nej len vzhládom na jej poníženosť a teda nehodnosť.“ Nuž a čo sme čakali, že bude chváliť svoje výkony? Mária bola predsa pokorný človek, ktorý nechcel oslavovať seba, ale Boha svojho Spasiteľa. Slovo nehodnosť, ktoré sa v chválospeve nenachádza, si mnohí môžu vysložiť, že Mária bola vlastne nehodná žena. Ona sama sa určite cítila nehodná stať sa matkou Božieho Syna, ale to skôr svedčí o jej po-

kore, svätosti a teda hodnosti. Ďalej píšete, že ju „budú blahoslaviť všetky pokolenia, ale nie pre jej kvalitu.“ Tu sa brat kazateľ, veľmi mylite, pretože tie pokolenia ju blahoslavia aj pre jej kvalitu, no rozhodne nie pre jej nekvalitu. Pre Vás je jej blahoslavenie zrejmé neznáme. Ja osobne som počul desiatky kázni z Vašich úst a za 45 rokov navštievovania bohoslužieb CB tisíce kázní kazateľov a ani jeden ju nikdy neblahoslivil, hádam s výnimkou kazatela Milana Jurča – nech je požehnaný.

„Je najvyšší čas začať, bratia!“ No viackrát som na Cukrovej počul, že bola hriešna, tak ako aj iné ženy, lebo ved' všetci zhrešili, že porodila ďalšie deti, lebo ved' Pán Ježiš mal bratov a mnoho ďalších vecí, ktoré sa z Biblie vôbec nedajú dokázať, skôr ich opak je pozornému čitateľovi zrejmý.

Vrcholom všetkých chybných úvah sú však Vaše tvrdenia, že „Máriin syn mal od nej odstup, že sa od nej dištancoval, že má

od matky odstup, lebo má prístup k Otcovi“ „Dopúšťajú sa chyby tí, ktorí vidia Ježiša s matkou v jednote, kym on sa od nej dištancuje!“ No toto nádherne charakterizuje základný chybný neekumenický postoj k tejto otázke. Ako keby ten, kto chce mať prístup k Otcovi, musí mať odstup od matky, ako keby ona nebola pri Otcovi. Mária bola milovaná dcéra svojho nebeského Otca, a tiež milovaná matka svojho pozemského Syna. Otec ju obdaril nesmiernou milosťou, pretože bola pokorná – On totiž pokorným dáva milosť.

Mimoriadne milovaná bola pre svoju poníženosť, pre svoju maličkosť. „Na toho hľadím, kto je poníženého a skriúšeného Ducha a trásie sa nad mojím slovom“ (Iz 66, 2) Boh pohliadol na jej poníženosť a zamiloval si ju, ešte viac ako si zamiluje dobrý otec svoje maličké dieťaťko, berie ho na ruky, objíma ho, s láskou s ním hovorí, dvíha ho nad hlavu. Tak si Boh zamiloval poníženú a pokornú ►

DIALÓG MÁ NOVÝ WEB

Možno ste si všimli, že mesačník Dialóg má novú webovú adresu www.mediasvatava.sk.

Po dvoch rokoch oddeľenej chodu sme sa rozhodli z úsporných dôvodov pre túto zmenu, ktorou zjednocujeme web časopisu a vydavateľstva na jednu stránku. Mnohí z vás možno ani netušia, že za touto odvážnou službou cirkvi stojí vydavateľstvo Bohuslava Piatka Media Svatava. O tom, že nejde o vydavateľského nováčika svedčia hodnotné obrazové reprezentačné publikácie. To všetko teraz na spoločných stránkach. Myslím si, že je to správne a predovšetkým lacnejšie, keďže Dialóg svojím spôsobom vydavateľstvo dotuje.

K novému webu treba povedať, že z dôvodu presunu a modernizácie sme sa museli vzdať starých komentárov, ale všetky články ostali

zachované. Doteraz len na internete evidujeme 102 článkov a oznamov a na papieri ich vyšlo asi 8x viac. Je úžasné, koľko dobrých správ a hodnotných vecí sa môže všetkými prostriedkami šíriť. Na webe pribudla pomerne veľká fotogaléria, prevažne z misijných cest a v rubrike Archív nájdete kompletné staršie čísla.

Novinkou je prezentácia časopisu na Facebooku, stačí uviesť vo vyhľadávaní „mesačník dialóg“. Podporite nás svojím Facebookovým členstvom, keď si ho pridáte k obľúbeným stránkam. (KLIKNI NA „Páci sa mi to“ a odporuč stránku všetkým priateľom! - Tlačidlo je pod profilovou fotkou.)

Prajem mnoho zaujímavých článkov a príjemné chvíle s časopisom. **Administrátor: G. Gajdoš**

NOVÉ MAILOVÉ ADRESY:

svatava@internet.sk, b.piatko@internet.sk

Máriu, pohliadol na ňu a rozhodol: toto bude matka môjho Syna a vyzdvihol ju nad všetky ženy. Teda nie nehodná a nekvalitná, ale práve naopak, zo všetkých najhodnejšia a najkvalitnejšia.

Stojí tu pred nami človek obdarrený Božou milosťou, ktorý vidí anjela a hovorí s ním tvárou v tvár, je naplnený Svätým Duchom, človek, ktorý, keď pozdraví svoju príbuznú aj tá je razom naplnená Duchom Svätým, človek, ktorý sa poslušne úplne podriadi Božej vôle a od takéhoto človeka by sa Pán Ježiš dištancoval ???

Teda Duch v Pánovi Ježišovi si zachováva odstup od toho istého Ducha v Márii, aby mal prístup k Duchu u Otca ???

Tajomstvo, ktoré sa udialo na svadbe v Káne Galilejskej, keď Boží Syn zjavil svoju slávu a jeho učenici uverili v neho, je hlbšie, ako sa na prvý pohľad zdá. Pán Ježiš sice povedal, že neprišla jeho hodina, ale ako všetci vidíme o pári minút prišla. Možno v nebesiach

zmenili názor, možno Pán Ježiš chcel, aby Mária prejavila svoju vieru, že ju vypočuje. Neviem, no isté je, že k tomuto počiatku divov a zjaveniu slávy Božieho Syna prieslo na príhovor jeho matky.

A ona vedela, že ju vypočuje, lebo povedala tým posluhovačom: „Nech by vám povedal čokoľvek, to urobte“. Nejde o žiadnu nejednotu, ani dištancovanie sa.

Ja verím, že môj Pán si nezachoval odstup od svojej mamy, ani sa od nej nedistišancoval. On svoju mamu veľmi miloval, a to o hodne, hodne viac, ako možno ja milujem svoju 89-ročnú mamičku. Bol k nej milý, prívetivý, pozorný, keď mohol, tak ju objal, alebo pobožkal jej ruky, lebo vedel, čo ona vykonala pre neho, keď bol ešte dieťa a ako sa pre neho obetovala. On videl jej poníženosť tak ako ju videl aj jeho Otec v nebi. On videl, že predovšetkým ona je tá, ktorá koná vôle jeho nebeského Otca. Keď nie inak, tak minimálne si ju veľmi cití, lebo on nikdy neprestú-

pil žiadne prikázanie. Môžeme byť pokojní, v Katolíckej cirkvi nikdy nemôže vzniknúť učenie o sv. štvorici.

Jej hlavná pravda totiž zneje takto: Boh je len jeden. V Bohu sú tri božské osoby: Otec, Syn a Duch Svätý. Každý skutočný katolík vie, že matka Pána Ježiša bola človek a oproti nekonečnému, nevystihuteľnému a večnému Bohu je ničím.

Milý brat kazateľ, naprieck všetkému, čo som Vám tu trochu emotívne napísal, Vám chcem zároveň vyjadriť veľkú vdakú za požehnanie, ktoré som pocíľoval pri vašich obdivuhodných kázniach, na ktoré často rád spomínam, najmä na tú, keď Ste hovorili o ošúchaných kreslach v obývačke rodiny Milana Jurču. Bol by som rád keby táto kritika prispela k zblížovaniu kresťanov a cirkví, verím, že ako teologická osobnosť oceníte aj tieto postrehy. Ešte raz nesmierna, srdečná vdaka za všetko

Milan Hornáček, Bratislava

MEDZI NEBOM A ZEMOU

Rozhovor pripravil: BOHUSLAV PIATKO

Aj tento rok chceme pokračovať v tradícii pozývať ako hostí do vianočného Dialógu manželské páry, predovšetkým veriacich manželov, ktorých život inšpirovaný Božím Duchom presahuje hranice cirkvi. Tento zámer doslova napĺňajú akademickí sochári, členovia Cirkvi bratskej v Bratislave **JAROSLAVA A JÁN ŠICKOVCI**. Príst k nim na návštevu, to je ako navštíviť galériu - sochy na dvore i v byte, steny ovešané obrazmi - tvorba výrazne inšpirovaná biblickými príbehmi a ich odkazom v umeleckom prevedení. Z neveľkého domu v Lamači oslovili svoju tvorbou milovníkov umenia nielen doma a v Európe, ale aj v Amerike, Japonsku, či v Austrálii, kde stoja ich sochy. A keď mi Slávka ponúkla hríbovicu s klobáskou, hneď mi zavoňalo vianočne, lebo taká polievka sa u nás robí len na Štedrý deň. Rozhovorili sme sa o ich nedávnej výstave v Novom Meste nad Váhom a Slávka spomenula výročie občianskeho združenia Terra therapeutica, ktoré spolu s manželom založili pred 10 rokmi a pripravovanú publikáciu Terra therapeutica (*Liečivá zem*), ktorú pomenovali nosnou myšlienkom svojich tohtoročných výstav: **Medzi nebom a zemou**.

J. Šicková-Fabriči: Autormi veľkej časti textov v tejto publikácii a jej zostavovateľmi sme my dva, no sú tam zastúpení aj ďalší domáci i zahraniční autori, ktorí s nami v tomto projekte spolupracujú. Je to publikácia, v ktorej sú predovšetkým texty týkajúce sa umenia a arteterapie (liečby umením). Je tam text známeho českého profesora Jiřího Davida a jeho esej *Umění a zbožnost u Chalupeckého*, text známeho maďarského psychiatra I. Hardiho *O kresbe psychiatrických pacientov*, ale sú tam zapisané aj autentické príbehy detí, s ktorými sme pracovali, skúsenosti z našich zahraničných cest a náčrtky techník a metód kresťansky orientovaných arteterapeutických workshopov (napr. *Päť chlebov a dve ryby*).

Arteterapii sa venujete obidvaja. Čo vás k tomu viedlo?

J. Šicko: Vzniklo to v čase, keď Slávka bola roky doma s deťmi a začala pocíťovať potrebu, že má ako výtvarníčka, okrem starostí o rodinu, niečo profesne robiť. Jednoducho - vyjsť z toho domáceho kolotoča medzi ľudí a komunikovať so svetom. Vtedy nám Slavoj Krupa ponúkol možnosť angažovať sa týmto smerom...

J. Šicková-Fabriči: ...je to časťne pravda, no ja som predovšetkým bola znechutená z toho, ako v tom čase (80. roky minulého

storočia, teda hlboký socializmus fungoval umelecký svet, kto a ako dostával objednávky, ako sa umenie ideologizovalo. Bolo mi jasné, že týmto smerom cesta nevedie. V tom svete sme jednoducho nemali šancu presadiť sa, pokiaľ sme nechceli slúžiť tejto ideológii. A bolo sa treba aj žiť. Mali sme aj pedagogické aj psychologické vzdelenie a vždy nám bola blízka predstava, že umenie má slúžiť nielen svoju estetickou hodnotou, ale že by malo plniť aj určité hlbšie poslanie - niečo v tom zmysle: umenie a služba.

Aj keď je z termínu zrejmé, o čo ide, priblížte našim čitateľom, čo pre vás znamená arteterapia.

J. Šicko: Objavujú sa také interpretácie, že už vnímanie obrazu je arteterapia, alebo že práca s farbičkami s problémovými deťmi je už arteterapia. Ale to je veľmi povrchný pohľad. Je to možno aj tým, že u nás ešte tento druh terapie nemá ozajstnú vážnosť, ako v niektorých západoeurópskych štátach, alebo v USA. Aby sme tomu trochu pomohli, založili sme v roku 2000 spomínané združenie, hoci naše začiatky siahajú až do konca 80-tych rokov.

J. Šicková-Fabriči: Učím na Pedagogickej fakulte, arteterapiu 20 rokov. A snažila som sa ju presadiť ako samostatný študijný odbor. Doteraz sa to nepodarilo, no tým, že som sa stala profesorkou, mal

by tento odbor skoro dostať šancu v rámci doktorandského štúdia. Ale - pýtal si sa, čo arteterapia je. Žiaľ, ešte stále platí to, čo povedal Janko. Veľa ľudí si na Slovensku dnes myslí, že to, čo robia je arteterapia. Ak by sme ju však mali jednoducho zadefinovať, tak je to hraničná disciplína medzi vedou a umením, doslovné preložené znamená liečbu umením, ale nejde o žiadne magické liečenie. Výraz „terapia“ naznačuje, že ide o odbornú vedeckú oblasť. Termín „art therapy“ sa používa od 30. rokov minulého storočia, hoci je to viac psychologická ako medicínska disciplína, ktorú by výraz terapia mohla evokovať. Je to v podstate aplikovanie výtvarnej kreativity v cielenom úsilí školených odborníkov pomôcť ľuďom, ktorí majú nejaké psychické, sociálne alebo iné problémy. Je dokázané a potvrdené výskumami, že mechanizmy fungujúce v arteterapii, teda rozvoj kreativity, komunikácie, chápania súvislostí zmyslu života cez umelecké aktivity ľuďom pomáhajú. Arteterapia nie je len o výtvarnom umení, ale je to liečenie všetkými druhmi umenia. Napokon, nejde o nič nové. Už Dávid hudbou upokojoval Saula. Takže táto vlastnosť umenia je známa už dávno. Vznik modernej arteterapie paradoxne súvisí s fašizmom, lebo výtvarní pedagógovia - arteterapeuti ju začali využívať pri liečbe detí. ►►

JAROSLAVA ŠICKOVÁ-FABRICI: *Noc a deň, bieľa žula, obsidian, J. Korea*

Prof. PaedDr. JAROSLAVA ŠICKOVÁ-FABRICI, PhD, akademická sochárka, arteterapeutka. Vyštudovala monumentálne sochárstvo na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (1975) a špeciálnu pedagogiku (2004–2006) na Karlovej univerzite v Prahe, kde v roku 2009 získala titul profesorky. Prednáša na PdF UK v Bratislave na katedre výtvarnej výchovy. Od roku 2000 viedie organizáciu Terra therapeutica a od roku 2010 Inštitút vzdelávania v arteterapii.

JÁN ŠICKO, akademický sochár, arteterapeut.

Vyštudoval monumentálne sochárstvo na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (absolvoval v roku 1975). Prednáša na Akadémii umení v Banskej Bystrici, na katedre sochárstva. Je spoluzakladateľom organizácie Terra therapeutica a Inštitútu pre vzdelávanie v arteterapii.

Ich diela odkúpila Slovenská národná galéria a ďalšie galérie a inštitúcie na Slovensku a vo svete, mnohé sú vo verejných i súkromných zbierkach na Slovensku, v Čechách, Bulharsku, Rakúsku, Nemecku, Švédsku, Taliansku, Španielsku, Južnej Korei, Japonsku, USA, Kanade a v Austrálii. Okrem individuálnych a spoločných výstav na Slovensku a v Európe vystavovali v Ázii, USA a Austrálii.

Jaroslava a Ján Šickovi majú troch synov Šimona, Jána a Filipa a päť vnúčat Noemi, Adama, Dávida, Alicu a Matúša.

ktoré prežili traumu počas holocaustu. Predovšetkým v USA výtvarní pedagógovia cielene využívali umenie na prekonanie prežitej traumy.

**Spytam sa možno naivne:
Vytvoríte cieľavedome nejaké
dielo, o ktorom viete, že ho
využijete v arteterapii?**

J. Šicková-Fabrici: Nie je to celkom naivná otázka. My dvaja vo svojej tvorbe veľmi neoddelujeme prácu arteterapeutov od svojej výtvarnej tvorby, hoci ide o dve profesie. Už som spomínať, že sa celou svojou tvorbou snažíme byť

tov arteterapie zapojili do tvorivej práce s kameňom. Trochu som sa toho obával, lebo išlo zväčša o dievčatá. Predstavoval som si, že prídu, trikrát buchnú do kameňa a odhodia kladivo a dláto, že to nie je pre ne... Robili do noci. Boli tam, napríklad, aj ženy, ktorým zomreli manželia, alebo ľudia, ktorí prekonali onkologické ochorenia. Neskôr mi povedali, že ich to tak nadchlo, že zabudli na všetko, prekonali sami seba, lebo sa museli maximálne sústrediť na ťažkú prácu s kameňom. Aj o tom je arteterapia a... kameň je kameň.

J. Šicková-Fabrici: Známy český

a konca“, ktorý je, napríklad, aj na vstupnej bráne kostola na Cukrovej. V ňom je podstata života – narodenie a smrť. Veď už od narodenia vedieme dialóg so smrťou. A pre každého je dôležité, ako naplní úsečku ohrazenú týmito dvoma bodmi. A možné podoby tejto úsečky sa svojou tvorbou snažím ľuďom napovedať. Nikdy som nemal záujem len o estetizujúce umenie. Vo svojej tvorbe som prešiel od náznakovej figúry, ktorá prezentovala určitú myšlienku do geometrizácie. Ale stále využívam a stvárňujem biblické symboly. V poslednej dobe som robil do-

---

Snažíme sa robiť umenie, ktoré vytvára harmóniu, nie je agresívne, umenie s istým duchovným posolstvom.

---

tak trochu terapeutami, snažíme sa robiť umenie, ktoré vytvára harmóniu, nie je agresívne, umenie s istým duchovným posolstvom. Samozrejme, nie každý arteterapeut musí byť umelec. Môžu to byť aj psychológovia, psychiatri, ktorí majú vzťah k umeniu a využívajú ho vo svojej praxi. Už v samotnom procese tvorby nového diela je umelcova osobnosť maximálne integrovaná, dáva do nej svoje fyzické, emocionálne či mentálne schopnosti. Proces tvorby je liečivý pre tvorca samého. Dar byt tvorív sme dostali pri stvorení, lebo Boh nás stvoril na svoj obraz, čiže dal nám schopnosť tvoriť nové veci

**Janko, ak som dobre pochopil,
začali ste sa tomu venovať spolu.**

J. Šicko: Ja som sa celej problematike neveroval až tak teoreticky ako Slávka. Skôr som sa pohyboval v praktickej rovine. Táto činnosť vyžaduje aj určité technické riešenia. Ale neobchádzam ani teóriu a poctivo som absolvoval všetko potrebné teoretické štúdium. Čiže, mám to v sebe a zameriavam sa na, povedzme, fyzicky náročnejšie časti projektu. Na poslednom seminári sme študen-

sochár Vladimír Preclík napísal knihu: *Smírčí kamení*, kde opisuje, že kedysi v minulých dobách, keď niekto spôsobil nechtiac nejakú ujmu druhému, sám si vymeral taký trest-očistu., že vysekal kameň a postavil ho do krajiny, hoci neboli sochár. A skutočne, v Čechách dodnes existujú tieto „smírčí kamene“.

Ale, ak by som mohla doplniť Janka a jeho činnosť – pôsobil medzi deťmi, ktoré sem chodili, ako rodinný terapeut. Mnoho z nich bolo z rozpadnutých rodín, žili len s matkami a Janko bol pre nich doslova akýmsi archetypom otca.

Zostaňme pri kameni, lebo najmä s ním, ako sochár zápasíš...

J. Šicko: Áno..., kameň, drevo, bronz a aj pálená hlina. Dost cieľavedome sa to so mnou ťahá už od strednej školy, že stvárňujem symboly, ktoré sú všeobecne známe z Biblie. Skôr boli naozaj všeobecne známe, lebo všeobecná vzdelenosť je dosť na ústupie, takže dnešným mladým ľuďom nehovoria nič nielen biblické symboly, ale ani antika... Hovorili sme o myšlienkovosti našej tvorby. Mojím „leitmotívom“ je symbol „alfa a omega“, symbol „začiatku

slova architektúru z kameňa, ktoré som pomenoval *Osmoza*, čo znamená prenikanie – prenikanie svetla do kameňa. Vychádzam pri tom z biblických textov, kde sa hovorí, že ešte aj kamene sa pohnú skôr, ako tvrdé srdcia. Zo sochárskeho hľadiska ma na tom vzrušovalo to, že keď svieti slnko, svetlom preniknuté kamene každú minútu menili svoj tvar, že to neustále pulzuje. Vyniká v tom aj ďalší motív: Úzka brána, úzka cesta, ktoré tiež napovedajú, ako treba naplniť úsečku, ktorú sme dostali. Či pôjdeme ľahšou – širokou cestou, alebo tou ťažšou – úzkou. Samozrejme, biblické motívy si hľadám také, aby som ich mohol stváriť v materiále, s ktorým robím. Tu možno spomeniem ďalšiu plastiku – *Ucho ihly*, zo známeho novozmluvného podobenstva. No ucho ihly nie je len biblický obraz. Historicky to bola úzka bránka v mestských hradbách. Slúžila na to, že keď sa na noc zavreli brány mesta, mohli cez ňu oneskorení pútnici vklznuť do mesta a neraz si aj zachrániť život. Takže to podobenstvo asi nehovorí o uchu ihly, ako ho poznáme my, ale o onom historickom „uchu ihly“, cez ktoré skôr prejde ľava, ako

bohatý... Ďalšie plastiky - hmatky-mobily z jedného kusa z ebe-nového dreva, ktoré som nazval *Trojica*. Bola to zaujímavá práca, lebo v jednom momente sa to celé začalo hýbať. Boli malé, do ruky, do vrecka, aby ich, napríklad, ne-vidiaci človek mohol mať pri sebe. Takže - moju jedinou, alebo minimálne nosnou inšpiráciou sú biblické symboly a príbehy, aby som hrivny, ktoré som dostal, ne-hádzal na kamenistú pôdu.

Nikdy t'a nelákala antika, ktorá je možno populárnejšia...

J. Šicko: Pri dnešnej úrovni vzde-lanosti už ani antické symboly nie sú všeobecné. Aj my, sochári, sme už len akýmisi brontosaurami. Na-zvali sme sa „art bront“, lebo sme koreňmi kdesi v 60. rokoch. Ro-bíme s klasickými materiálmi. Ale mne to neprekáža. Keď sa chcem vyjadriť, alebo oslovíť niekoho, ne-viem to urobiť virtuálne.

Biblické motívy. Tie možno slo-bodne robiť teraz. Ale, čo ste robili v mladosti, v ére socialis-tického umenia?

J. Šicková-Fabrici: Snažili sme sa nikdy neoddelať svoju tvorbu od našej viery.

J. Šicko: Nuž - spravil som vtedy, krátko po skončení štúdia jednu sochu, ešte ju tuším aj mám v ateliéri, a nepokladám ju za najhoršíu. Je to vlastne reliéf, ktorý som nazval *Premena*. A pritom nešlo o vyslovene duchovné symboly. Bola to kombinácia dreva, ako symbolu života a kameňa, ktorý je prasknutý. Pre mňa je to obraz človeka pri obrátení. *Premena*. Ani som nemusel klamať. To bola cesta, ako sa dalo tvoriť a niesť svoju zvest, aj keď trochu v ino-tají... „No takúto sochu vystavovať nebudešme!“ znel ortiel vtedajších ideológov umenia“ A naozaj mi tú sochu nevystavili. O pár rokov neskôr som ju ponúkol do Piešťan na Sochu piešťanských parkov, vrátili mi ju opäť, to isté aj ďalší rok. Na tretí rok som sa naštval, preleštil som ju a poslal na výstavu znova a dokonca som za ňu dostal odmenu. Takže ten „ideologický valec“ sice bol v systéme, ale bol najmä v ľudoch. Zmenila sa komisia, zmenil sa názor.

Spisovateľ môže písat' do „šup-lik“ a čakať. Sochy sa, obrazne povedané, do šuplíka nezmestia? Keby nebol prišiel november 89, čo by ste robili? Bolo vaše roz-hodnutie robiť duchovnú tvorbu nemenné?

J. Šicková-Fabrici: Áno. Bolo nemenné. Ale to bol aj jeden z dôvodov, prečo sme začali robiť arteterapiu.

J. Šicko: Preto som hovoril o kontinuite od stredoškolských rokov. Ja som po novembri nemusel nič meniť. Ani svoj názor, ani svoju tvorbu.

J. Šicková-Fabrici:

Ja som robila to, čo ma vtedy obklopovalo - detské portréty - nazvala som to *Naše detstvo*. Spomienky na socializmus - z dnešného pohľadu často smiešne skúsenosti: Urobila som napr. sochu, boli to takí letiaci milenci a nazvala som ju *Pocta Chagalovi* (*M. Chagal - francúzsky surrealistickej maliar; pozn. red.*). O ňom sa nesmelo ani písat, ani ho obdivovať, lebo to bol bieloruský emigrant, ale mňa vždy fascinoval svojimi nežnými vznášajúcimi sa postavami. Socha bola pocta Chagalovi, ale aj mojim rodičom, ktorých tragická láska ma vždy dojímala. Pod týmto názvom som sochu poslala do Piešťan na výstavu *Socha piešťanských parkov* a zrazu mi telefonovali, že socha je navrhnutá na tretiu cenu,

ale musím zmeniť jej názov. Odpo-vedala som, že pre mňa je to *Pocta Chagalovi* (ale aj mojim rodičom) a tak aj zostane. Potom som odišla s mojimi vtedy ešte malými deťmi na chalupu na Hrnčiarke a doda-točne som sa dozvedela, že socha cenu naozaj dostala, hoci som si ju nebola prevziať, ale dotyčná kunsthistorička ju premenovala. Vtedy bolo okrúhle výročie SNP a nazvala sochu *Pohronské reminiscencie*. Po revolúcii prišla sa-tisfakcia, lebo sochu kúpila Slovenská národná galéria s pôvodným názvom.

J. Šicko: Aj moja *Premena*, do ktorej kedysi „ideológovia“ kopali je dnes v Národnej galérii.

Dnes vaše diela stoja a nesú vaše posolstvo v Amerike, Japonsku, Austrálii. Ako ste sa tam dostali?

J. Šicková-Fabrici: Neprišlo to, samozrejme, samo od seba, bez nášho pričinenia, no dalo by sa povedať, že sme boli pripravení, pustiť sa so svojím umením do sveta. Ešte pred revolúciou sa raz Jankovi podarilo dostať na sympózium do Carrary, čo je akousi mekou sochárstva. Dost dlho som sa riadila tým českým: Sedávej panenko v koutě, budeš-li hodná, najdou tě. Jednoducho, nikde som sa nasilu netlačila. Išli sme si vždy svojou cestou, ale boli sme pripravení využiť šancu, ktorá, ako sme verili, raz príde. Je to ako s tými pannami z podobenstva - nie si pripravený, šanca je preč. Raz za-zvonil telefón a ktorí mi oznámi, že ma vybrali na sochárske sym-pózium do Japonska. Skoro som z nôh spadla...

J. Šicko: A to bol iste aj výsledok kontaktov, ktoré vznikli v Carrare. Tam som stretol jedného japo-nského sochára, ktorý sa narodil presne v ten istý rok a mesiac ako ja a jeho mama sa volala Šicko. To človek nevymyslil! A práve tento môj japonský brat Yoshin Ogata nás uviedol do japonského umeleckého prostredia. V posledných rokoch sme tam boli opakovane. Japonská kultúra, príroda i ume-nie nás veľmi obohatili a otvorili sa nám nové, nepoznané obzory nielen v umení, ale aj vo filozofii, kultúre, stali sme sa tolerantnej-šími a pokornejšími.

J. Šicková-Fabrici: Tu sa ukázalo, že sice platí: „Sedávej v koutě“, ale aj pracuj, pracuj a pracuj a raz „najdou tě... Keby sme boli pasívni, keby sme len sedeli a plakali nad nepriazňou doby, tak by sme sa nikdy nepohli za humná svojho domova. Hoci sa nám tri deti tmolili popod nohy, tvorí a rozmyšľať nad svojou tvorbou sme nikdy ne-prestali, ja som „miesiť“ hlinu na sochy neprestala, ani vtedy, keď ju moji synovia miesili spolu so mnou. Naopak, boli vždy moju radostou a inšpiráciou...“

J. Šicko: Je pravda, že veľké zá-kazky sme nemali. Ale, vrátim sa ešte k tým sympóziám, lebo cez ne sa otvárali brány do sveta. Mňa ešte kedysi v roku 1979 poslali na sympózium do Bulharska, lebo tam nikto z prominentných sochárov nechcel ísť. To bolo na tri ▶

dialognáš host'

mesiace. Tam som spravil prvú veľkú „Alfa a omegu“, tri a pol-metrovú sochu a nadviazal prvé medzinárodné kontakty.

J. Šicková-Fabrici: Nerobíme zo seba žiadnych hrdinov. Každý mal vtedy toľko slobody, koľko si jej zobrať. No je pravdou, že 70. a 80. roky neboli už rokmi 50., keď moji dvaja blízki príbuzní sedeli pre vieru vo väzení. Nikdy sme sa, ani v spomenutých rokoch, svojou vierou netajili.

Nikdy sme tiež nemali potrebu „provokovať“, lacno sa zviditeľňovať a ani dnes to robí nechceme. Vieru v Boha považujeme v podstate za veľmi osobnú záležitosť, hoci sme ju vo svojich dielach vždy vedome reflektovali a reflekтуjeme, niekedy explicitne, inokedy implicitne. Násilná, úcelová, neosobná „agitácia“ cez umenie pre čokoľvek, aj pre vieru, je nepresvedčivá a lacná.

Príkladom neetickosti a nemorálnosti v umení je pre nás aktuálne istý umelec z bývalého socialistického tábora, ktorý spolupracoval v totalite s tajnou políciou, udával svojich kolegov

a dnes si zo svojho udaviačstva spravil umelecký počin - happening, ktorým reprezentoval svoju krajinu na prestížnom umeleckom podujatí v Benátkach. Umenie bez etiky nebolo nikdy a nie je ani dnes umením, ale fraškou.

Vy dvaja ste aj spolu študovali. Ako ste sa zoznámili?

J. Šicko: Slávka je mladšia o dva roky a keď ona ešte študovala na gymnáziu, to som ja už pracoval v Diele, takže som ju počkal...

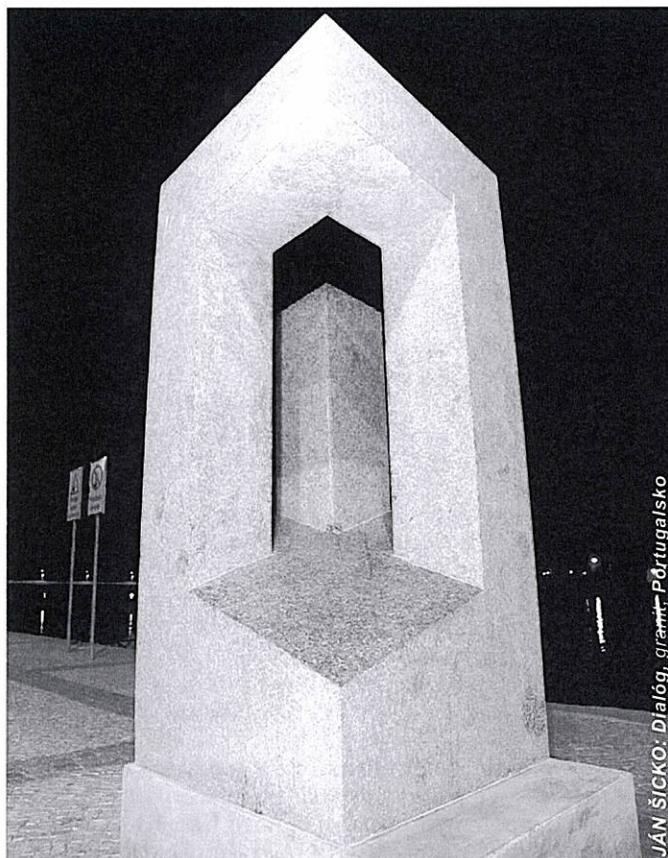
J. Šicková-Fabrici: Ja som sa s jeho menom stretla o mnoho skôr, ako som ho spoznala osobne, ešte ako tinedžerka. Moja mamička Janka učila na Šupke, a ja som si raz popozerala ten jej učiteľský notes. Toto meno - *Janko Šicko* - bolo také smiešne, ale mne sa zapáčilo a tak som jej do toho notesa k jeho menu popísala jednotky. Mama nebola nadšená, keď to zistila a ja som sa zamíľovala vari už do toho mena.

J. Šicko: Rád spomínam na roky strávené na Šupke. Tam sme žili ako na ostrove, neprenikla tam žiadna ideológia. Vtedajší riaditeľ

Jožko Brimich mal silu držať nad školou akýsi ochranný dáždnik, hoci to bol možno jediný riaditeľ v republike, čo neboli v komunistickej strane. A takým bol, aj keď som sa tam vrátil ako učiteľ. Zavolal si ma raz a hovorí: Jano, ja viem, že chodíš do kostola, ale musím na teba napísť posudok a napísal som o tebe, že ty si so svetonárovnými problémami vyrovnaný. Neklamal. A celé zázemie, ktoré dokázal zabezpečiť, tam vytváralo veľmi pozitívnu atmosféru. Vysoká škola už bola pod veľkým drobnohľadom.

Nikdy vás nelákalo spravit' dačo, čo by vás dostalo trochu na výslnie vtedajšieho umeleckého sveta. Ved' socializmus svojmu umeniu žičil, boli tam peniaze na rôzne projekty...?

J. Šicková-Fabrici: Ja som sa najskôr pustila do literatúry a celkom mi to písalo. Ale veľmi skoro som si uvedomila, že to, čo písem, nikdy nevydajú. Výtvarné umenie skôr umožňovalo komunikovať inou rečou, inými neverbálnymi prostriedkami, ktoré nie sú také

JÁN ŠICKO: Dialóg, granit, Portugalsko

JAROSLAVA ŠICKOVÁ-FABRICI: Odkryvanie hádaje, šamot, porcelán, zlato

prvoplánovo čitateľné, ako písané slovo. Janko dostał ponuku robiť jeden pomník, sprostredkoval to sochár Barthfay, ktorý vždy veľko-ryso pomáhal mladým umelcom. Išlo o nejaké sochy na oslavu osloboditelskej sovietskej armády.

J. Šicko: Ale tam som si ja škrabal hlavu - mne to jednoducho nešlo. Akí osloboditelia, od čoho nás oslobodili, akú slobodu priniesli...? A tak som to nezobral...

J. Šicková-Fabrici: ...doteraz mu to vycítam. Nemali sme z čoho žiť, domček sa nám rozpadal nad hlavou... a jemu sa do toho nechcelo. (smiech)

J. Šicko: Bolo nám všetak, ale som rád, že som to nezobral. Ved by som sa teraz za to hanbil.

J. Šicková-Fabrici: Ale vážne. Nerobili sme dobre poplatné veci, ako som už spomenula, vždy sme sa snažili vo svojej tvorbe reflektovať kresťanskú spiritualitu a byť úprimní a autentickí. Vytvorila som, napríklad, sochu, ktorú v tých časoch (1986) vybrali pred budovu OSN v New Yorku. Bola to socha modliaceho sa diktáta a ani neviem, ako sa to stalo, že ju nejaký vtedajší politik vybral na takú prestížnu akciu. Bol to tzv. Rok mieru a socha zrejme vyžarovala to, čo som do nej vložila - túžbu po transcendentne a naplnení.

Poznám hercov manželov, poznám novinárov manželov. Žijú - nežijú spolu. Ako žijú spolu manželia sochári?

J. Šicko: Zväčša sa vieme dohadnúť. Ale ideme každý svojou cestou...

J. Šicková-Fabrici: On je lepší sochár ako ja...

J. Šicko: No vidíš, ja si myslím to isté o nej a sme doma... Navyše je ešte nakoniec aj úspešná spisovateľka. Vyšlo jej už niekoľko kníh..., keď ju chcem nahnevať, hovorím jej, že je najlepšia sochárka medzi spisovateľkami a najlepšia spisovateľka medzi sochárkami! S fyzicky náročnými prácam pri sochárcine jej pomáham. Možno by z toho hľadiska bolo lepšie, keby som mal manažérku... Tá by to vedela aspoň dobre predať. Ale, opäť väčne. Vyhodou je, že sa vieme navzájom posúvať dopredu. Niekedy je totiž človek taký zahľ-

tený svojou predstavou, že sa v nej stráti. A vtedy príde vhod pohľad odborníka zboču, ktorý stojí pri mne už veľa rokov. Samozrejme, že sa niekedy aj posekáme...

Je aj také, že: takto by som ja nerobil/a?

Obidvaja: Samozrejme, je aj také...

Slávka, ty veľa robíš so šamotom. Je to väzba na materiál rodného kraja, alebo...?

J. Šicková-Fabrici: To je pre mňa fascinujúci materiál. Aj v terapii dávam prednosť keramickej hlini, lebo umožňuje spontánne, rýchle tvarovanie, čo mne vyhovuje najlepšie. A najlepšia hлина je v Novohrade, ktorý považujem za svoj rodny kraj.

J. Šicko: Aj Pán Boh uhnielil hlinu...

J. Šicková-Fabrici: Aj Pán Ježiš blatom potieral oči a uzdravoval slepých, ale nie je to len metafora, má to nielen symbolický význam pri mojej práci s hlinou. Hlinu nazaj dokáže robiť priam zázraky v terapii... keď je niekto v napäti. dás mu tú hlinu... ponorí do nej ruky... a je na svete tvar a napätie povolí...

Na kameni to vidno kedy?

J. Šicko: S dnešnými pomôckami sa to už aj s kameňom dá pomere rýchlo. Len si musí človek dať pozor, aby neodvalil príliš veľký kus, ktorý nejde dať nazad. Hlinu pridávaš, z kameňa überáš. Pridať možno takmer vždy, ale keď sa odvalí z kameňa, je koniec. Pri hlini socha môže vznikať, v kameňu ju musíš vidieť, ako povedal Michelangelo: V každom kameni je ukrytá socha. Na čo ktosi povedal to známe: rozbil som kameň a nenašiel som sochu.

J. Šicková-Fabrici: Ešte k tomu šamotu. Je to sochársky materiál. Dajú sa z neho budovať veľké veci, čo sa z bežnej keramickej hliny nedá. Každé dielo je iné... pálenie je doslova dobrodružstvo. Oheň dielo dotvorí, ani nevieš ako. Aj v tom je metaforicky zmysel pre výchovu i liečbu.. To je vždy prekvapenie, keď sa socha vyberá z pece. Niekedy ľudia odo mňa pýtajú niektoré veci, s ktorými sa neviem rozlúčiť, ved', hovoria, však

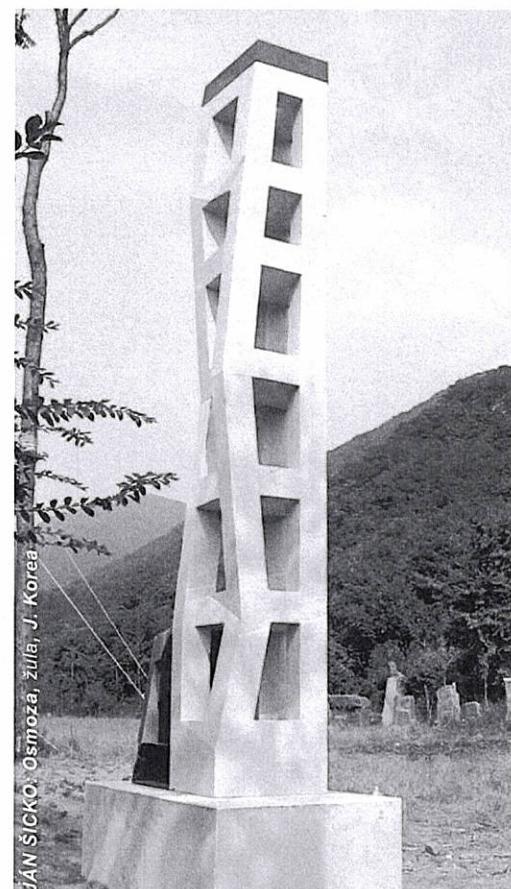
ty si to spravíš znova. Ale, ja to už presne také isté nikdy nesprávam. Jednoducho, proces pálenia šamotu v peci je neopakovateľný... Oheň je však rovnako dotvárateľ ako ničiteľ. Nie raz sa mi stalo, že sa v peci hotové dielo úplne rozstreľalo.

Bolo na začiatku vášho vzťahu umenie, alebo láska a umenie ste si doniesli do vienka?

J. Šicková-Fabrici: Janko vždy voňal drevom a aj sa hovorí, že si vraj vyberáme partnera podľa vône. A ja mám vôňu dreva rada. Keď sme začali spolu chodiť, mala som 19 rokov, Janko 21, bol vlastne „zo sveta,“ hoci bol pokrstený evanjelik Mal hlboko veriacu tetu, katolíčku, ktorá sa modlila, aby mu Pán Boh dal veriacu ženu...

J. Šicko: ...takže mi Slávku vymodlila.

J. Šicková-Fabrici: To, ako som mu zlepšila známky, som už spomenula, mala som vtedy 13 rokov a ani som vtedy netušila, že spolu prežijeme dnes už vyše 35 rokov.

J. ŠICKO, ŽILIA, J. KOREA

František Pastirčák

VIANOČNÁ

*Bez lásky
a vône
všetci sa náhlia
privítať Krista*

Záchranca stojí pre dverami

Vrchný veliteľ Červenej armády, maršál G. K. Žukov, sa pri podpisovaní kapitulácie Nemecka na konci II. svetovej vojny prihovoril americkému veliteľovi spojeneckých síl, generálovi D. D. Eisenhowerovi slovami: „Museli sme prísť, aby sme napravili to, čo politici pokazili.“ Nevdojak vyjadril všeobecnú a pretrvávajúcu pravdu o počinoch ľudí. Veci však kazia nielen politici. Všetci robíme zlé rozhodnutia, spôsobujeme utprenie iným, chybujeme. Ľudské myšlenie je zdeformované od čias, keď sa naši predkovia ocitli mimo priameho kontaktu s pôvodnými obyvateľmi Raja. Výrok Stvoriteľa, že „*všetko zmyšľanie ľudského srdca je ustavične naklonené len k zlu*“ (Gn 6, 5), sa zatiaľ nepodarilo vyvrátiť. Naštastie osudový sklon človeka robiť zlé, neboli pôvodným plánom Stvoriteľa. Preto sa už na počiatku počiatkov rozhodol ku grandióznej záchrane svojho diela. Pre človeka naplánoval možnosť návratu. Od omylov a chýb existuje vyslobodenie. Mnohí navigáciu na správne cesty nazvali „návratom do Raja“.

Žukovove slová sú obdivuhodne príhodné k Vianociam, keď si pripomíname príchod nášho Záchrancu. Voláme ho Spasiteľom sveta. Napriek tomu, že sa narodil ľudským rodičom, veríme, že bol Božím synom. Prečo ho Boh poslal na zem? Pri hľadaní odpovede nám jednoznačne vyjde, že Boží syn - Mesiaš prišiel preto, aby naprával ľudské pochybenia. Vianoce sú tak aj pripomienutím, že sme schopní ničiť, meniť usporiadanosť na chaos. Boh zostúpil do nášho chaosu a svojím Duchom s nami pretrváva preto, aby nám umožnil zmenu. Od sklonu k devastovaniu k čineniu dobra.

Možno sa niekomu nepozdáva generalizovanie potreby Záchrancu. Naozaj denno-denне niečo kazíme? Otázka je veľmi osobná. Sú predsa aj pozitívne udalosti v našom živote. Či ani nie? Vianoce sú staro-novou, opakovanej výzvou. Potrebujeme vobec Záchrancu? Pán Boh o tom nedal hlasovať. Jeho rozhodnutie bolo suverénne a dosvedčuje, že Boh nás pozná najlepšie. Vie, že pre „neuvedenie do pokušenia a zbavenia zlého“ máme neustále potrebu.

Vianoce sú teda opakoványm zdôvodnením, prečo Boh v ľudskom tele vstúpil do života ľudí. Betlehemská udalosť pripomína investíciu, ktorú Boh vložil do našej záchrany. Tá investícia je nezemeriteľná. Veď len povážme všetkých chybujúcich ľudí od stvorenia sveta, potom súčasníkov a napokon ľudí, ktorí sa ešte len narodia. Ježiš Kristus ručí za všetkých. Zo všetkých pochybení môže osloboodiť všetkých. Nie je to čudné? Boží Syn napráva naše omyly od založenia sveta až do jeho ukončenia. Jeho výkupiteľské dielo má nekonečne veľkú hodnotu. Navyše nevyčerpateľnú. Boh poslaním Záchrancu na zem vložil do nebeskej banky ohromný kapitál, z ktorého každý chybujúci môže čerpať prostriedky na nápravu.

Pri uchádzaní sa o pomoc od Záchrancu je niečo výnimočné, čo si často neuvedomujeme. Nie je to prebiehajúci proces typu „trial-error“ (pokus-omyl). Ako chybujúci ľudia, bez pomoci Krista, sme odkázaní pokusy opakovať a znova chybovať. Božia záchrana v Kristovi nám pomáha v tom, že môžeme ukončiť opakovanie chýb. Pokusy s Kristom vedú k úspešným riešeniam v živote. Vianoce prinášajú radostnú zvest o konci ľudských iterácií (opakovanie toho istého úkonu). Záchranca stojí pri dverách. Nedobýja sa násilím. Stačí siahnuť na kľúčku a otvoriť mu.

Prajem Vám v tomto zmysle krásne a požehnané Vianoce!
Štefan Markuš (Predseda redakčnej rady)

PORTRÉT VIANOC

Až raz napokon príde ten vytúžený spln
A mesiac si oko zmáča v krstnej vode vln
Vtedy nastúpime spolu
Tichý v tom jase na vianočný čln
V tom bezčasom čase
Ked' ani vánok nepovieva
Adam a Eva – Ty a Ja a Dieťa
To zabudnuté dieťa ach
So skobami v zápästiach
A s kopijou v boku
Tažký od spomienok ustati a starí
So súmrakom v oku
Skloníme sa mechanicky nad veslom
Potom vystúpime nikym nevidení
V plýtkej vode na ostrove vianočnom
V čiernej hline tu na nedotknutej zemi
To dieťa sa z nás zrodí
A my zomrieme v ňom.

Daniel Pastirčák

VODOPÁD

ked' hovorím zakrývam sa
slovami ktoré som nepovedal
aby ťa priveľmi neodkryla
moja nahota

zahalím ťa do prílastkov
ukryjem sa v neurčitku
slovesa

sám
vyslovujem iba kvapku

spolu
jeden druhým obnažení
počujeme vodopád

KOLÍSKA

a keďže nás nezachráni
viera ani nevera
pravdy ani omyly nezavážia
zosúvame sa dolu hlavou
do lona vašich prekrížených
kostí
zabudnuté sestry zabudnutí
bratia

už nie na kolenách
horeznačky ako deti
na lopatkách spola zaborení
v zemi

a nezáleží na tom
či k nebu zdvíhame päste
či v prosbe vystierame ruky

a keďže
ani päst ani dlaň si nepodmaní
neuchopiteľnú prázdnosť
pýtame sa na teba láska
nemým jazykom
s ľahostajnou hlinou
na podnebí

a naše pýtanie je tvoja odpoveď

USPÁVANKA

svet zostane opustený
keď odídu telá
z ktorých som sa zrodil

oči ktoré ma videli v počiatku.
ruký ktoré ma priali z prázdná

svet tu pre mňa bez vás nebude

opustí ma dávna tráva
a stromy v zabudnutých záhradách
pomalé tieňe pod orgovánom
tlkot srdca pod plátnom

kto mi bude domovom
ked s vami
opustím sám seba?

kde sa nájdem?

oči ktoré ma uvideli
v prvej krvi
zhasnú?

ústa ktoré ma zavolali
z prvej hrôzy
zmíknú?

pred akým zrakom si na seba spomeniem?
akými ústami si o sebe porozprávam?
akými prstami sa sám seba dotknem?

aká pamäť ma poskladá
z roztratených svetiel?

svet bude opustený

vy oči ruky pery
odnášate si ma preč

to cudzie telo čo tu zostáva
nech iní pripravujú na pohreb

IKONA TKÁČA

byť zdrapom handry
byť chumáčom vetchých nití
byť neprehľadným tkanivom
zväzkom farieb pachov tvarov
byť vpísaný v osnovnej mriežke
priestoru a času nahou tvárou
byť zárodkom hlasu čakať kým
sa po písmenku celý vysloví

byť človekom nie je málo

čakám ta tichý člnok tkáča
zdrap handry pevnou cvernovou
spoj s inými farbami a tvarmi
čo odišlo spoj s tým čo príde
doľahni na mňa ťarcha krosien
vtlač do vesmírnych krídel
drobnú kresbu na svoj vzor
nech som slovo a ty veta
ty priamka ja v nej bod

nitka v gobelíne sveta
(Zo zbierky Kristus v Bruseli)

IKONA VÔLE

vôľa čo utvára
súdržnosť kameňa
z nesúrodých častí
formuje krajinu
spája
steblo s hviezdou
hviezdu z rybou
na dne jazera

tá vôľa cezo mňa
súčno rozprestiera

cezo mňa je s tebou
z ničoho
utvára v nás nebo
(Zo zbierky Kristus v Bruseli)

EVA BECHNÁ

Najkrajšie Vianoce

Stála tam, v rukách kopu malých balíčkov s jej menom. Obyčajný baliaci papier akoby skrýval tie najvzácnnejšie diamanty.

Mala už dosť rokov, aby sa konečne pustila maminej sukne. Tak veľmi sa tešila, že bude rozhodovať sama o sebe, že už jej nebude nikto hovoriť do života. Kedy má ísť spať, čo má jesť, kam a s kým chodiť, čo si obliecť. Po prvých dňoch samostatného života vo veľkom svete však zistila, že všetko je inak. Bola sama ako kôl v plote. Nikto s tých ľudí na rušných uliciach veľkého mesta sa na ňu neusmial, nikto sa jej neopýtal, ako sa má. Mohla ísť kam len chcela, ale nemala kam, ani s kým.

Bývala na priváte v starom zatuchnutom dome na okraji mesta. Ráno cestovala „šalinou“ aj trištvrt hodiny, kym sa dostala do školy. Čo by bola dala za otcové napomínanie, aby neprišla neskoro, či bratove dobiedzanie v kúpeľni. Nikdy predtým si neuvedomila, aké to bolo všetko úžasné. Až teraz, keď ju o piatej ráno zobúdzalo rádio paní domácej, starej slobodnej dámy, ktorá už nemohla spať a keď jej siamsky kocúr vyskočil na perinu a celou svojou tarchou sa tam uvelebil. Tak strašne ho neznášala!

V byte bol iba jeden rádiator. S prichádzajúcou zimou sa domáca zlutovala a prikurovala jej v izbe elektrickým ohrievačom. Len tak primerane, do výšky nájomného. Keď stará pani zaspala pri telke, tajne sa zakrádala a otáčala gombíkom na ohrievači. Aj cez dve periny jej stále bola zima. A pritom tam kdesi DOMA zostala jedna teplá posteľ prázdna!

Ale jedno teplé miesto predsa v tomto veľkom meste našla. Nie, neboli to dievčatá v škole. Tie mali svoje záujmy a starosti. Keď zabuchli dvere triedy, rozbehli sa do sveta a ona, táto bifloška, čo sa len stále učí, ich nezaujímala. To teplé miesto bolo v jej zobre.

Každú nedelu, keď sa vraciavala z vanilkou prevoňaného domova do anonymity veľkomesta, keď smoklila nad babičkinou bábokou v studenej kuchyni starého domu, nevedela sa dočkať pondelka. Lebo vtedy bolo stretnutie mládeže.

Malá klubovňa v podzemí modlitebne sa stala útočiskom, kde zrazu zabudla na svoju úzkosť. Ešte pred párom mesiacmi tieto decká vôbec nepoznala, nevyrastala s nimi, vedela o nich tak strašne málo a predsa mala pocit, že spolu prešli celé desaťročia. Takú vrelosť od „cudzích“ ľudí ešte nezažila. Ten záujem a dobroprajnosť! Kiež by tak odtiaľ nemusela odchádzať nocou znova do starého domu!

Blížili sa Vianoce. Prvý advent v jej živote, ktorý mala prežiť mimo domu. Nebude s bratom chodiť po obchodoch a vymýšľať darčeky pre rodičov, aby ich potom sprisahanecky skrývali v detskej izbe. Namiesto malého obchodíku na námestí, kde pozná polovicu predavačiek, sa stráca vo veľkom obchodnom dome s neprijemným a arogantným personálom. Ale predstava, že ju čakajú dlhé až dvojtýždňové vianočné prázdniny DOMA, ju zohrievala a tešila. A kým ešte odcestuje, v mládeži chystajú vianočnú besiedku! Z klobúka si vytiahla meno chlapca, ktorého má vraj obdarovať. Ale bola rozhodnutá, že prichystá malé balíčky aj pre ďalších. Všetkých tých, čo jej venovali aspoň štipku lásky a dali tomuto nepriateľskému mestu ľudskejšiu tvár.

Ten večer prišiel. Bol nádherný! Zrazu mala pocit, že všetko to cnenie, ten smútok stál za to, aby prežila tento jediný večer. Doma je skvele, ale ani jedny Vianoce predtým nezažila to, čo dnešný večer. Takú radosť, pokoj a naplnenie. Taktô nejako asi vyzerá nebo! Veľké mesto zrazu prestalo byť také nepriateľské a cudzie, pocítila vônu domova, ale iného než toho pozemského. A keď už nič viac nečakala, nakoniec besiedky, keď sa rozdávali darčeky, zosypalo sa jej na kolená hádam desať malých balíčkov od neznámych darcov. Boli to iba drobnosti, tak ako sa na začiatku všetci dohadli, pári korún z vreckového, avšak akoby každým z nich jej Pán Boh udeľoval malú lekciu: „Vidíš, myslala si si, že si sama. A nie si.“ Boli to jej najkrajšie Vianoce.

Foto: LUBO BECHNÝ

Vianočný príbeh

Tu na Vysočine bývalo plno snehu každú zimu. Domček na predmestí bol celý zabalený do snehu. Chodníček k chalúpke bol taký zaviaty, že sa riadne zapotil, kým urobil aký taký priechod von. Odhádzaný sneh vytváral hlboký zákop, kde sa dalo krásne schovávať. A keď sneh na mraze stuhol, ešte na Veľkú noc rozbíjali posledné pozostatky snehových stavieb.

Aj dnes sa musel chytiť lopaty a poopraviť svoje dielo. Je sice Štedrý deň, ale práve dnes chce mať pred večerou všetko na poriadku. Sneh vízga pod kročajami starých čižiem, pritahuje. Je už tma, iba pouličná lampa a stará lucerna pod strechou mu osvetlujú pracovné miesto. A raz a dva a raz a dva. Bočné steny snehového tunela sú už také vysoké, že nový sneh nemá ani kde vyhadzovať. Musí riadne švihnuť lopatou, aby dočiahol na koniec vrstvy.

Monotónna práca ho nútí rozmyšľať. Spomína na mnohé iné Štedré dni, ktorých už prežil veľa. Na starú studenú faru, kde prežíval Vianoce ako chlapec s ďalšími štyrmi súrodencami. Na otca, ktorý mu od malička vstiepoval lásku a dôveru k Bohu. A veru to bolo to najcennejšie, čo mu mohol do života dať. Keby nebolo Boha, jeho opory a posily, možno by tu už dávno neboli. Čím všetkým v živote prešiel a čo ho v týchto ľahkých časoch možno ešte čaká.

Ale čo, netreba myslieť pesimisticky. Vnútri ho čakajú vyhriate kachle, teplá večera a milovaná rodina. Čo viac by si mohol želať.

Čazru sa zastaví a okom zavadí o poštovú schránku na plote. Aj v chabom svetle vidí, že sa v nej niečo belie. Čo to len môže byť? Dnes predsa nechodí pošta! Že by nejaký žartík detí? Alebo zabudli včera všetko vybrať? Taký je zvedavý, že ani neuvažuje bežať po kľúčik od schránky. Pokúša sa to čosi biele vytiahnuť rovno prstami. Ide to ľahko, ruky má zmrznuté a otvor je úzky. Ale predsa sa mu to podarilo.

Je to list! Obálka bez známky a riadnej adresy, ale navrchu je jeho meno. Niekoľko doniesol obálku osobne a práve dnes ju vložil do schránky. Celý deň boli doma, akože si ničoho nevšimli? Možno prišiel už za tmy.

Náhľivo trhá papier, keď z obálky niečo vypadne von do snehu. Je to bankovka, päťdesiat korún československých. Rýchlo otvára vložený list a nakláňa ho k svetlu.

Vážený pán,

Toho roku v lete som Vám predal motorku, ale oklamal som Vás pri jej predaji o 50 korún. Je mi to ľúto, rád by som Vám tých 50 korún vrátil. Prajem Vám pekné Vianoce.

Podpis

Stojí tam ako obarený. V mysli spomína na transakciu s motorkou. Na človeka, ktorý mu ju predal. Bol z iného mesta, nikdy viac ho už nevidel. Dávno na to zabudol, nikdy ho nenapadol, že by s motorkou bolo niečo zlé. Každý deň ho spoľahlivo vozí do roboty.

Aké to muselo byť ľahké svedomie, ktoré tohto muža tak strašne hrýzlo, že neváhal prísť na Štedrý deň až ku dverám a hodí tento list. Päťdesiat korún dnes nie je málo, ale predsa!

Ó, Bože, nech tento muž, ktorého tak hlboko trápil hriech, ľa môže spoznať. Nech prinesie do jeho života viac ako len čierne svedomie!

Lopatu nechal ležať v záveji. Koľkokrát už deti napomínal, keď ju neodložili do drevárne. Ale teraz na ňu celkom zabudol. Ponáhlal sa dnu do domu za deťmi a ženou. Túžil sa s nimi podeliť o ten úžasný zázrak, ktorý dnes dostal pod stromček. A túžil sa modliť. ■

CHYTANIE V HLBINÁCH

Bielou paličkou
nakúkam Bohu pod sukne
a deťom zatiaľ prikážem
upratať si svoje hroby.

Sklopením očí
pozdravím ženy odpredaných noci,
okradnuté o zajrajšie rána.

Pošepky sa pýtam vypálenej oblohy.
Začalo pršať.
Isteže, každý si rád pluvne do otázky,
no amen predchádza vždy rovnakému tichu.

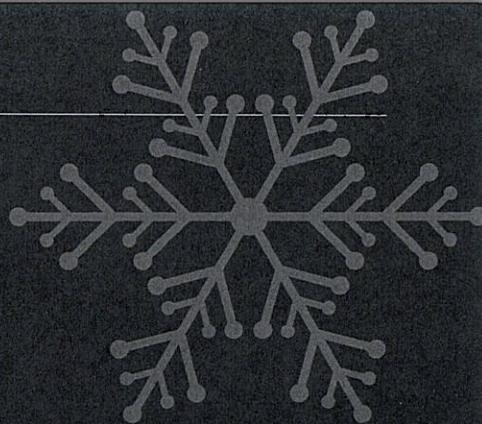
Manželky sa odrážajú od stien
presne podľa pravidiel vyšej fyziky
a asi by som mal žasnúť
nad geniálnym nastavením vesmíru.
Samopaly si poľahali k plotu,
štukajú na okoloidúcich,
neposlušné bomby si hrajú s človekom
na Čierneho Petra.
A ja si märne umývam ruky od popola;
mydlá majú totiž
rovnako smutné dejiny.

Ludské slzy farbia chodník načerveno
a štipu na podrážkach
ako cigarety hasené o kožu.

Bože opäť si mi kýchol do tváre
a občas nevládzem
zaželať ti na zdravie.

Viem,
že najväčší žalobcovia sedia väčšinou
na lavici žalovaných,
že odpovede
sa nekradnú z neba na špičkách
zo striech Babylonskej veže,
že kolená sa lámu vždy len napoly
a vždy tak hlasno škrípu.

Viem prečo,
viem kvôli čomu a komu,
viem, pravda je ťažká
preto padá do hlbky,
a predsa to občas tak neskutočne bolí.

Lukáš Katuščák

XXXXX

každodenné flirtovanie
s črepinami
a kŕmenie psov
másom
kravavým

myšlienky
v karanténe
mi špliechajú
do očí
a do nôh
vždy
prvá
za poslednou

a na rukách
cudzia krv

moje chodníky
sa lepia opäť
na tie isté žuvačky
použité
a predsa tak
jablkovo prítažlivé

skap
ty Newtonovo G
večne ťahajúce
k zemi
a ešte hlbšie

JANA NAGAJOVÁ

Líši sa to, čo bolo kedysi, od toho, čo prežívam dnes?

Túto báseň som napísala ako čerstvá vysokoškoláčka po príchode z malého mesta Ružomberok do veľkého mesta Bratislava. Bolo to v čase komunistickej vlády, a ja som bola šťastná, že ma prijali na školu, hoci namiesto literatúry a jazykov som musela študovať matematiku a fyziku, lebo som nechcela byť zbabelá a zapriet svoje presvedčenie. Prišla som z domova, kde som žila ako v bavlnke, na internát, kde v jednej izbe bolo sedem dievčat. Vyučujúci na škole neboli príliš ústretoví, spolužiaci mali iné záujmy ako ja, a v tom čase som dávala väčší dôraz na svoju oddelenosť ako na snahu viac sa im priblížiť prirodzeným spôsobom.

Nesmierne som sa tešila na každú chvíľu, keď som smela ísť do zhromaždenia, na mládež, na stretnutie spevokolu. Slavoj Krupa, ktorý viedol hudobnú skupinu Tŕne, pýtal odo mňa pred Vianocami nejaký text, aby ho mohol zhudobiť. Báseň sa premenila na pieseň.

Dnes som vo veku svojich starých rodičov, sama mám päť vnúčat. Pán Boh ma previedol všeličím. Prežila som a prežívam iné veci, ktoré vyjadrujú slová: tma, strach a žiaľ. Ale tá túžba a nádej v slovách napísaných pred niekoľkými desaťročiami je taká istá ako kedysi:

Príd, príd, príd! Čaká Ťa duša moja v jasličky Betlehema premenená...

ADVENTNÁ SVIECA

Tma je tu, Pane,
len v mojom srdci
adventná svieca nádeje planie.

Splň, prosím,
moje očakávanie.

Príd, príd, príd,
Dennica jasná,
Hviezda ranná,
Slnko večné,
Svetlo sveta.

Strach je tu, Pane,
len v mojom srdci
adventná svieca nádeje planie.

Splň, prosím,
moje očakávanie.

Príd, príd, príd,
Hrdina silný,
Pomoc istá,
Veža pevná,
Skrýša skalná.

Žiaľ je tu, Pane,
len v mojom srdci
adventná svieca nádeje planie.

Splň, prosím,
moje očakávanie.

Príd, príd, príd,
Víťaz nad smútkom,
Prameň blaha,
Radosť večná,
Radosť pravá.

Príd, príd, príd!

Čaká Ťa duša moja
v jasličky Betlehema premenená...

TAKÁ ZVLÁŠTNA NOC

FRANTIŠEK PASTIRČÁK

V pokojnom starobylom mestečku, dve ulice od Kamenného námestia stojí starý veľký dom s ošarpanými stenami. Vysokú železnú bránu stráži vľudná pouličná lampa, ktorá rozdáva všetkým okoloidúcim zo svojej žiarivej dobroty. Za zelenou bránou zaspáva obrovský dvor. Pred vchodom do domu rastú stare lípy.

Zvnútra domu sa ozýva šantenie, skákanie a smiech. Je to dom plný detí. Ale ani jedno z nich tu neprišlo dobrovoľne. Všetky tu niekto odložil. Tušite správne. Je to detský domov.

Každé z týchto detí má svoj pohnutý osud a neprijemné spomienky na minulosť. Niektoré si na nové prostredie a súrodencov zvykli rýchlo, iné pomalšie. No každé sa s touto skutočnosťou muselo nejakovo vyrovnať. Sú ešte deti a čas ich učí zabúdať na to zlé a snívať ďalej...

Karolína má desať rokov. Blíži sa čas Vianoc a v domove sa všetci podieľajú na vianočnej výzdobe. Teta Ema, ako všetci volajú svoju náhradnú mamu, im pri tom rozpráva vianočné príbehy.

Karolína sedela s knihou v kúte a očami brázdila po riadkoch. Obsah však vôbec nevnímala.

Pri rozprávaní tety Emy o narodenom dieťatku v maštali sa vracaťa do minulosti...

Bola v domove od svojich piatich rokov. Prešlo už teda päť celých liet, čo jej rodičia odišli do zahraničia za prácou a viac sa neozvali. Nechali ju u babky, ale tá nečakane o pári mesiacov zomrela. Keďže Karolína nikoho viac nemala, ocitla sa v domove.

Karolína bola jedináčik. Krásne dievčatko s blondavými vlasmi až na to, že mala chromú pravú nohu, dôsledok vývojovej chyby od narodenia. Od kedy bola schopná vnímať svojím detským rozumom, že je opustená, že sa rodičia na ňu jednoducho vykašali, pripisovala to za vinu sebe...

„Za všetko môžem ja a moja noha. Určite som sa nepáčila ockovi a mamičke, pretože nemôžem behať a skákať ako ostatné deti. Preto odišli a mňa tu nechali samú. Určite som im bola na ľarchu a hanbili sa za mňa.“

Karolína sa často odtiahla od ostatných do ústrania so svojimi knihami, ktoré boli jej najcennejším bohatstvom a snívala. Vo svojom svete bola zdravým dievčaťom, ktoré bežalo najrýchlejšie z celej ulice a žiadny chlapec ju nedokázal predbehnuť. A samo-

zrejme, bola šťastná so svojimi rodičmi, ktorých jej pripomína pokrčená fotografia, miestami rozmanzaná od jej slz.

„Karolína, prečo tu sediš tak sama? Prečo si smutná? Pod medzi nás.“ Vytrhol Karolínu zo snenia malý Jožko.

„Ale to nič, Jožko, iba trochu rozmýšľam. Chcem byť chvíľu sama, dobre? Vráť sa k ostatným!“

„Dobre, Karolína, už idem. Tu máš,“ podal jej vianočnú ozdobu.

„To si urobil pre mňa?“

„Áno, pre teba, aby si nebola taká smutná. Zajtra prídu tí ujovia a tety. Možno si aj teba niekto vezme na Vianoce domov. Tí moji majú obrovského bernardína a v obývačke plnú vázu sladkostí. Už sa tešíš.“

„Tešíš sa s tebou, Jožko. Si môj najlepší kamarát.“

„A ty moja najlepšia kamarátka... ,“ Jožko objal Karolínu a odbehol.

Karolína sa cítila opustená, odstrčená, nepotrebná. Ale s Jožkom si rozumela, bol jej ako brat. Na Vianoce si väčšinu detí vezmú ľudia do rodín na skúšku, niektoré si potom nechajú. Jožko má šesť rokov a v domove je od svojho narodenia. Svojich rodičov vôbec nepoznal a tak sa so svojím osudem ľahšie vyrovnal. Svoju potenciálnu rodinu už navštívil niekoľkokrát. Sympatie sa prejavili na oboch stranách a všetko bolo na najlepšej ceste, že si ho adoptujú. Karolína mala z toho veľkú radosť, aj keď jej bolo trochu smutno, že sa budú musieť rozlúčiť.

„Karolína, nebud smutná, ved' máš predsa mňa.“ Pribehol opäť Jožko

„Áno, Jožko, to som veľmi rada. Ale o chvíľku sa budeme musieť rozlúčiť. Budeš mať novú rodinu.“

„Budem ľahšie chodiť často navštěvoval, dobre?“

„Jasné, budem sa tešiť.“

„A teta mi slúbila, že k nám budeš môcť hocikedy prísť. Už ti je lepšie, Karolína?“

„Už áno, Jožko. Pod, vrátime sa spolu k ostatným.“

Karolíne vírilo hlavou množstvo vecí a mala v nej poriadny zmätok. Príbeh o dieťati narodenom v Betleheme ju napĺňal zvláštnym nepokojom a zároveň veľkým vzrušením. Nad to všetko vynikal jeden, jediný sen. A práve na Vianoce naberal na svojej intenzite.

„Milý Ježiš, neviem, či ma počuješ, ale teta Ema hovorí, že ty vidíš a počuješ všetko. Takisto hovorí,

že si veľmi dobrý. Mám k tebe jednu veľkú prosbu. Nechcem žiadny darček, chcem iba, aby si prišli pre mňa moji rodičia. Ja sa na nich nehnevám. Veľmi mi chýbajú. Teta Ema ešte hovorí, že ty dokážeš zariadiť všetko, ak chceš. Ak by si to zariadil, bola by som najšťastnejšia na svete...

To bola každodenná modlitba Karolíny už niekoľko rokov.

Na druhý deň zazvonil pri domových dverach poštár a priniesol list pre Karolínu.

„Nech sa páči, slečna, prišiel ti list zdaleka.“ Poštár jej podal list a pri odchode na ňu sprisahanecky žmurmkol.

Karolína prekvapene zobraľa obálku a prevrácalu ju v rukách. Ešte nikto jej neposlal list. Zrak jej padol na známku a začala čítať.

„United States of America.“

„To je z Ameriky,“ povedala teta Ema cez plece.

Karolíne sa rozbúchalo srdce a trašlavými rukami otvárala obálku. Vytiahla z nej list a začala nahlas čítať. Písma bolo úhladné, len tu a tam bol atrament rozmazaný od kvapiek.

„Milá Karolinka, ľažko sa mi píšu tieto riadky a ani len netušíš, koľko ma to stálo súl a bolesti, kým som ich napísala. Veľmi som ti ublížila a pochopím, keď mi neodpustíš a nebudeš ma chcieť vidieť. Aj napriek tomu sa chcem o to po kúsiť...“

Karolína bola ako vo vytržení, hltala slovo za slovom.

„Na Vianoce prídem domov, už sa na Teba veľmi teším. Tvoja mama.“

Posledná veta mala najviac rozmazaných miest.

„Hurá, mamička, moja mamička sa vráti! Už zajtra. To budú moje najkrajšie Vianoce.“

Dakujem ti, Ježiš. Teraz som si už istá, že si skutočný a mocný a nie iba bezbranne dieťa z vianočného príbehu. Som taká šťastná.“

Karolína nebola v noci schopná zaspať. Vo svojej fantázii si predstavovala mamu a ich zajtrajšie stretnutie. Tôľko jej toho chce po vedať. Nakoniec predsa len zaspala unavená svojimi vlastnými myšlienkami, náhlym šťastím a nekonečným očakávaním.

Bola to taká zvláštna noc... ■

Miro Moravský

PROSÍM...

...uchráň ma od nafúknutých sebaistých rečí,
čo vynesú ma do priestoru, kde existuje len monológ.
...podrž však, keď neistota naruší môj chodník
a bude mi hroziť pád do strachu a zúfalstva.

...pomôž pri hľadaní pravdy neuhnúť k tomu,
že moje pravdy budú iba pravdy pitevného stola,
jasné, definitívne, ale nepoužiteľné pre život.

... nedaj však ani zahnúť k pravdám, pekným sice,
ale podobným riedenému jedlu, ktoré nezasýti.

...zastav, ak sa budem hnať dopredu
za bolestivého narážania do mreže vlastných limitov,
aby som aspoň iných presvedčil, aký som dobrý
(keď už viem, že Teba a seba nedokážem).

...postrč ale, ak by som sa vliekol rezignovane
a márnil čas Tebou mi darovaný.

A keď budeš vypočúvať túto moju prosbu
nie podľa mojej, ale podľa svätej vôle Tvojej,
daj, aby som to videl, chápal a prijímal.

...ďakujem.

Foto: LUBO BECHNÝ

dialóg literárne vianoce 2010

Máloktorá pieseň sa tak hlboko zapísala do môjho srdca ako práve táto, ktorú preložil môj otec. Neraz sme ju doma spievali. A neraz nám pri jej speve zvhli oči. Ved' to opakované prečo (ja neviem prečo...), ktoré v nej zaznieva, nie je trýznivé ľudské prečo, ktoré sa rodí pri stretnutí s bolestivými skutočnosťami života. Je to prečo, ktoré sa rodí z úžasu.

Môj otec prežíval tento úžas v dvoch rovinách. Ako vedec stál v úžase pred krásou, harmóniou a dokonalosťou Božieho stvorenia. Ako kresťan stál v úžase pred veľkosťou a slávou Božieho spasenia.

A práve k takému úžasu sme i touto piesňou pozvaní. Ved' tajomstvo Vianoc, pred ktorým budeme v týchto dňoch stáť - vtelenie Božieho Syna, je jedným z najväčších dôvodov k úžasu.

Rastislav Betina

Ja neviem prečo

William Young Fullerton (1857-1932)
prel. Vladimír Betina (1930-2006)

"Londonderry Air"

Ja ne-viem pre - čo ten, čo vek-mi vlád - ne, dal sy-nom
Ľud - ským svo-jej lás-ky svit. On a - ko pas - tier hľa-dá po-blú-
di - lých, späť ve-die tých, čo ne-vlá-da - li žiť. No do-bre
viem, že z Má-ri - e sa zro - dil, ked' po-vít mu - se - la ho do ja -
siel, že v Na-za - re - te pra-co-val a by - val. Tak pri-šiel
na zem ti - cho sve - ta Spa - si - tel.

2. Ja neviem prečo znášal utrpenie
a stieral slzy svojím pokojom,
ved' hriech môj srdce na kríži mu ranil
a zastrel oči smrti závojom.
No dobre viem, že liečil srdcia choré,
že ľudský bôľ, strach tíšíl, kade šiel.
Ved' sníma bremá, ktoré dušu tlačí
aj dnes ten istý dobrý sveta Spasiteľ.

3. Ja neviem ako národy si získa
a zem si do dedičstva podmaní
a ako splní potreby a túžby,
čo hýbu srdcom, vládnú myšľami.
No viem, že ľudstvo uzrie jeho slávu,
ked' zožne to, čo pre večný sial ciel.
V ten slávny deň lúč slnka bude žiarit,
ked' zasa príde na zem sveta Spasiteľ.

4. Ja neviem ako svet ho bude vzývať,
ked' mocnú ruku vystrie nad vlny
a pravá radosť rozleje sa zemou,
ked' ľudské srdcia láska naplní.
No viem, že vesmír nadšením sa vzruší,
spev miliónov zaznie v šír a v dial,
zem nebu, nebo volať bude zemi,
že sveta Spasiteľ je konečne už Kráľ!

Pieseň **Ja neviem prečo...** vznikla ako preklad/prebásnenie anglickej hymnickej piesne W. Y. Fullertona: *I cannot tell why He Whom angels worship.*

Uverejňujeme ju v jednohlasnej melodickej verzii s jej pôvodnou melódiou, írskou ľudovou piesňou, ktorá tak chytila za srdce autora slovenského prekladu Vladimíra Betinu.

Ponúkame vám jej znenie na www.youtube.com v rôznej interpretácii, no hlavne možnosť objaviť jej krásu vlastným hraním, či spevom. Harmonickú podobu piesne, ako aj úpravu pre zbor s nástrojovým sprevodom, si môžete nájsť na webe v databázě piesní, ktorými sa zaoberá Spevničková pracovná skupina.

Link: www.databaza.cbba.sk

Milica Kailingová, SPS

Z ROKOVANÍ RADY CIRKVI BRATSKEJ

NOVEMBER 2010

8.-9. novembra 2010

Časť tejto schôdze tvorilo spoločné rokovanie českej a slovenskej Rady. Jej náplňou boli spoločné modlitby a vzájomné informácie o nasledovných témach:

- Konferencia mládeže v ČR, na ktorej sa zúčastnilo asi 1000 ľudí. Funkciu tajomníka pre mládež preberá Petr Tuček.
- Skúsenosti pri striedaní kazateľov na zboroch.
- Príprava Spoločnej konferencie v Bratislave 21. mája 2011

Organizácia a prípravy spoločných česko-slovenských konferencií kazateľov s manželkami v septembri.

- Diskusia o zmenách v riadení (nie v zriadení!) Cirkvi bratskej, ktoré súvisia s veľkým počtom zborov v ČR. To si vyžaduje spoluprácu v rámci oblastí.

Rada prerokovala postup pri formovaní samostatnej stanice v Trnave a situáciu, ktorá na tejto stanici nastane po prípadnom odchode amerických misiónarov.

Vypočula si informáciu predsedu z návštevy miachovského staršovstva, ktoré hľadá správca zboru.

Určila Martina Uhriňáku za administrátora prešovského zboru od 1. januára 2011 do nástupu novozvoleného správcu Martina Jurču.

Prerokovala správu z vizitácie košického zboru, ktorú 22.-24. októbra vykonali J. Henžel a J. Sýkora.

Prijala pozvanie na otvorenie modlitebne vo Svaljave na Ukrajine a poverila kazateľa Martina Jurču za stupovaním cirkvi.

Diskutovala o voľbe staršovstva v Trenčíne, kde sa nepodarilo nájsť dostatočný počet kandidátov.

Obnovila diskusiu o budúcom fungovaní ústredia a postavení tajomníka RCB v súvislosti s prípravou volebnej komisie pre volby RCB.

Prijala informáciu MK SR, ktoré potvrdilo výšku štátneho príspevku vo výške roku 2009.

Prijala informáciu, že L. Kušnír nastúpil od 8. novembra do práce po dlhotrvajúcej chorobe.

28.-29. novembra 2010

Na stretnutí s kazateľmi a zástupcami staršovstva bratislavského zboru sme hovorili o postupe transformácie podvečerných bohoslužieb na samostatný zbor, o prípravovanej voľbe Josefa Sýkora za správcu zboru, o potrebe druhého kazateľa pre zbor CB na Cukrovej po odchode Daniela Pastirčáka a o dohode o doktorandskom štúdiu J. Sýkora. Dôležitým pred-

metom vzájomného rozhovoru bola aj príprava Spoločnej konferencie CB 19.-21. mája 2011 v Bratislave.

Rada mala rozhovor s vikárom Csabom Tolnaiom o jeho doterajšej práci.

Rada vzala na vedomie informáciu o stave plnenia rozpočtu na 2010 a prvý návrh rozpočtu na 2011.

Rada odporučila predsedovi FO a tajomníkovi uzavrieť s odbormi ich plánovanie tak, aby sa rozpočet mohol predrokoval s hospodármami v januári - februári 2011.

Rada prijala informáciu o stave prostriedkov Waderovej nadácie a o záujme o pôžičku levického zboru z tejto nadácie.

Celoslovenská pastorálka kazateľov sa uskutoční 7.-8. marca 2011. Jej hlavnou téμou bude: „*Cím žijem ako kazateľ*.“ Program upresní predseda študijného odboru a miesto na strednom Slovensku M. Moravský.

Konferencia Máme čo zvestovať sa uskutoční 31. 3.-2. 4. 2011 v Liptovskom Mikuláši. Hlavným rečníkom bude Michael Ramsden z Oxfordu. Organizačné zabezpečenie bude mať na starosti Ľudovít Kušnír.

Rada navrhne na konferencii 2011 novú volebnú komisiu pre volby celej RCB v roku 2012.

Predsedá misijného odboru informoval RCB o potrebe pružnejších postupov pri zakladaní rómskych staníc a zborov. Pripraví skrátený manuál pre základné postupy v rómskom projekte.

Rada prerokovala vizitačnú správu z Trenčína a odsúhlasila ju.

Aliančný modlitebný týždeň bude 9.-16. januára 2011. Podklady k nemu sú na www.easr.sk.

Rada rokovala o záujme kazateľa Petra Prištiaka o študijné voľno.

Rada prijala informáciu tajomníka o jeho stretnutí s Odborom detí, dorastu a mládeže, ktorý sa transformuje do Únie detí dorastu a mládeže.

Poverila Štefana Markuša, aby prostredníctvom ERC inicioval rozšírenie udelovania ceny *Fides et ratio (viera a myslenie)*.

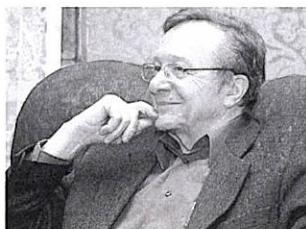
Rada pripraví pre najbližšiu Konferenciu dve alternatívy budúceho fungovania ústredia cirkvi.

Rada navrhuje za člena správnej rady n. o. Betánia, Partizánska, brata Jána Andre, namiesto brata Vladimíra Mateja, ktorý odstúpil na vlastnú žiadosť.

Rada poverila tajomníka konať operatívne meno RCB vo vzťahu k ú. z. Betánia a o svojich krokoch informovať Radu.

Zapisal: Ján Henžel

ČO NÁM PRINIESLI VOĽBY?

ŠTEFAN MARKUŠ

Spomenul som si na prípad „znalca zákona“, ktorý Ježiš provokoval otázkou: „Učiteľ, čo mám robiť, aby som sa stal dedičom večného života?“ Učiteľ z Nazareta sa vyhol priamej odpovedi a reagoval prototázkou: „A čo je napísané v zákone? Ako tam čítaš?“ Ježiš bol zvedavý, či expert na Mojžišov zákon rozumie jeho obsahu. Zvedavec odpovedal správne a Učiteľ mu poradil: „Toto rob a budeš žiť!“ (Lk 10, 25-28). Príbeh z evanjelia je poučný. Tak ako vykladáme zákony štátu, tak budeme žiť. Ak zákon interpretujeme správne, potom nám bude dobré. Ak nie, potom budú naše dni naplnené sklamaniami. Nazdávam sa, že biblický príbeh môžeme metaforicky rozvíjať ďalej a vyhlásit, že ako sa zachováme pri voľebných urnách, tak sa budeme mať. Problémom života s politikou je realita, v ktorej sú ľudia omylní a správajú sa ako chameleóny. Menia sa v čase. Podliehajú ideológiám politických strán a vo sfére morálky nedokážu udržať štandardy, s ktorými do politiky vstupovali. Získaná moc (politická, ale aj iná) mení charakter ľudí. Skúsenosťou je, že favoriti, ktorým sme dôverovali, v okamihu, keď si sadli na významnú stoličku, sa prestali zaujímať o občanov, „vyfarbili sa“ a presvedčili nás, že nie sú o nič lepší ako ich predchodcovia. A často sme sa sklamali aj v priateľoch. Moc (politická aj cirkevná) deformeuje myšenie a pomýli orientáciu aj tých najspoloahlivejších. Preto, akákolvek dobre mienenaná rada preferovať niekoho v politike, je riskantná. Ak sa rozhodujeme

Pred komunálnymi voľbami
sa moji priatelia dozvediali
koho budem voliť, resp. pýtali
sa ma koho preferujem.
Dám prednosť kompetent-
ným kandidátom,
nezávisle na tom,
či patria naľavo, napravo,
alebo do stredu politického
spektra, alebo či zostanem
verný straníckym farbám, ktor-
ým od počiatku fandím?
Nezávisle na ich odbornosti?
Bol som z toho popletený.
Sú ľudia iba zvedaví,
alebo sa chcú zorientovať
v spletitém súbore mien? Ako
odpovedať na otázky, na ktor-
é nepoznáme odpovede?

na základe slubov politikov, potom budeme pripravení aj na sklamania. Pamäťajme, že slovenské príslovie o sluboch a radosti bláznov je nie len vtipné, ale aj pravdivé. Preto som nikoho nepresvedčal, ani pre svoju voľbu neagitoval. Ako svojmu favoritovi rozumieš, tak sa budeš mať a niekedy aj horšie. Stretnutie s politikom, ktorý z dissentu po 11. novembri 1989 prešiel priamočiaro do vysokej politiky, ma povzbudilo. „Ak sú k minulej vládnej garniture terajší politici jedinou alternatívou, potom je to na Slovensku stále zle“ – vravel. Všetci sa orientujeme podľa menšieho a väčšieho zla. Čo je pre niekoho menšie zlo, pre druhého je práve to najväčšie. Viera, že „menšie“ vyhráva je jediným tröfom. Problémom je, či naša voľba priniesie želané zmeny. Keď generála B. Montgomeryho prevelili do Severnej Afriky (1942), aby ukončil postup Nemcov do Egypta, svojej armáde povedal: „Od zajtra prestaneme ustupovať! Každý zomrie tam, kde sa ráno zakopal.“ Bol to počiatok zmien. Zachovala sa historická anekdota: Premiér W. Churchill na porade s anglickým kráľom vyslovil obavu: „Vaše veličenstvo, mám vážne obavy, že si generál Montgomery robí ambície na moje miesto.“ „Tak to sa mi uľavilo“, povedal kráľ Juraj. „Myslel som si, že chce to moje...“ Aj úspešná a schopná ľudia sú hrozobou?

Pre realizovanie zmien potrebujeme ľudí, ktorí sa neboja ani smrti. Ak takých na Slovensku máme, mali by sa po voľbách objaviť... a možno sme volili správne. ■

DIALOG

12/2010, III. ročník

MLADÝCH

EDITORIAL

Ubehlo asi sedem rokov od chvíle, keď som si našiel domáce spoločenstvo - na Cukrovej v Bratislave. Od cudzinka a návštěvníka zhromaždení som sa dostal do staršieho dorastu a potom stále viac a viac do jadra tohto veľkého spoločenstva. Stával sa zo mňa aktívny služobník - pomáhal som ako zvukár, zúčastnil sa rôznych brigád a najmä začal viesť spomínaný dorast. Mohol som aktívne žiť svoju vieri a to ma úplne uspokojovalo.

Slovo evanjelizácia som počul zriedkavo a nikdy som nemal dojem, že by sa vzťahovalo na mňa. Iste, mal som okolo seba spolužiekov, ktorí som mohol raz za čas prirodene a spontánne hovoriť o svojej viere. Ale zdalo sa mi, že zasiahol viac než len môj úzky okruh fudí, je úloha pre profesionálnych služobníkov a nato som sa rozhodne necítil povoľaný.

Moje myšenie, zamerané takmer výlučne do vnútra spoločenstva, zmenila udalosť vlanej na jeseň. Večer, potom ako sa nám skončil program na doraste, sa prechádzala partia teenagerov pár metrov od našej modlitebne. Program ten večer mali jasný - „rozbíť sa“. Lenže jednej dievčine sa to podarilo ež priliš. Maťa otravu alkoholom a odpadla. Všimla si to jedna sestra z nášho zboru a zavolať záchranku. Kým tá prišla, dostala pomoc priamo vo vestibule našej modlitebne. Jej kamarátka s nami potom ešte zostala, upokojovali sme ju a utešovali.

Odtedy som o nich už nepočul. Neviem, čo s nimi spravila táto skúsenosť, ale mňa to zmenilo. Pochopil som, že priamo pred našimi bránami chodí množstvo hľadajúcich, prázdných ež zúfalých fudí. Bieda, ktorú som videl na vlastné oči, mi ukázala, že nemáme dôležitejšiu úlohu než prinášať evanjelium strateným.

Juraj Initoris

redakčná rada: Eva Myjavcová (predsedníčka)
Juraj Initoris
Bohuslav Piatko

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: Eva Kianičková
e-mail: kianickova.eva@gmail.com
mobil: +421 903 822 042
redakcia: Jana Cabadajová
Dalibor Beregszászi
Šimon Evin
Naďa Máhriková

grafické spracovanie: Naďa Máhriková

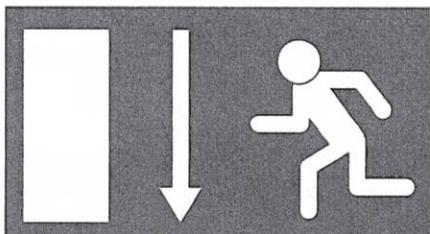
KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

EXIT TOUR

Možno ste niektorí z vás videli televízny seriál vysielaný na ČT2 s názvom EXIT 316. Tento program ponúkal kresťanský pohľad na aktuálne témy pre mladú generáciu. Tvorcovia sa rozhodli nadviazať na EXIT 316 tým, že pôjdu do škôl a priblížia sa študentom s programom EXIT Tour. To všetko sa ale udialo v susednom Česku.

Po niekoľkých úspešných rokoch bolo EXIT Touru v jednej krajine plno a tak vyrazili do Poľska a aj k nám na Slovensko. A to bola skvelá myšlienka, ktorou sa začali vyše polročné prípravy. Vybrali sme na skúšku dve mestá - Žilinu a Košice. Potom sme oslovili zby, nakoniec sa do toho v Žiline pridali Evanjelická cirkev a.v., Cirkev bratská a Cirkev Adventistov siedmeho dňa. V Košiciach to boli Apoštolská cirkev, Bratská jednota baptistov, Evanjelická cirkev a.v. a čiastočne aj Reformovaná cirkev.

Tiež bolo potrebné nájsť školy, ktoré by vstúpili tak trochu do neznáma. Podarilo sa. V každom meste sme EXIT Tour organizovali na 4 školách. Ponúkali sme im pre-

príbehy, v triede ste mohli počuť lietať muču. Dostali sa zo zovretia drog či alkoholu vďaka Božej milosti a jeho zázraku. Aj týmto spôsobom oňom svedčili.

Ďalšou nemenej zaujímavou časťou programu bola americká rocková kapela Dizmas, ktorá nie je v týchto končinách veľmi známa, ale v Amerike hrali s kapelami ako Linkin Park alebo P.O.D. a mali svoje videoklipy aj na MTV. Okrem toho, že hrajú skvelú a veľmi chytľavú hudbu, majú aj úprimý vzťah s Bohom a aj o tom sa snažili zdieľať na ich seminári, ktorý bol zábavný, náučný a zameraný na konverzáciu v angličtine a spoznávanie inej kultúry.

Počas celého dňa sme budovali so študentmi vzťahy a ak niekomu nestalo, tak vždy poobede boli pripravené rôzne aktivity v meste. Boli sme v parku, jamovali sme s chalanmi z kapely, hrali sme rôzne hry, športy a snažili sa týmto mladým ľudom v meste ukázať, že existuje aj iná alternatíva života.

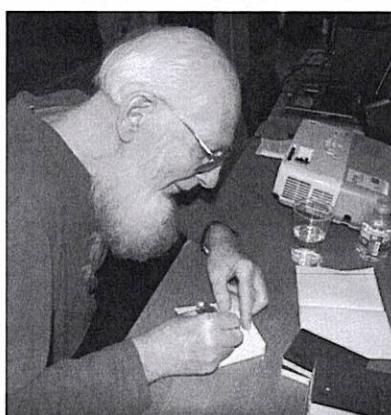
Každý EXIT Tour týždeň vrcholí piatkovým rockovým koncertom Dizmas. V oboch mestách to dopadlo vynikajúco. To bol práve ten čas, keď Zach - líder kapely zdieľal svoj osobný príbeh a hovoril o tom, že môžeme mať všetko bohatstvo sveta, úspech a slávu, ale bez vzťahu so živým Bohom, s Ježišom Kristom, ktorý sa obetoval za Teba a za mňa to celé nemá zmysel.

Po koncerte sme rozdávali Biblie, na ktoré hudobníci písali venovania, biblické verše a tak sa snažili povzbudiť ľudí k čítaniu Slova, ktoré má moc meniť ľudské životy. Na školách sme oslovili vyše 3000 študentov, ale z koncertu vieme, že EXIT Tour zaplavil celé mesto a zapojilo sa aj veľa mladých mimo „našich“ škôl.

Biblie sme ale rozdávali aj na školách. Jedná prednáška, ktorú som ešte nespomenul je „Dvakrát zachránené dieťa“ od Thoma Graumanna. Tento starší, ale ešte stále vitálny pán hovoril študentom svoj životný príbeh, keď ho ako 8-ročného židovského chlapca zachránil pred nacistami Nicolas

Winton a o čosi neskôr ho pre večnosť zachránil Ježiš Kristus. Je to veľmi silný príbeh. Neraz si tam poplakali študenti aj učitelia. Som veľmi rád, že si pán Graumann nenechal tento príbeh pre seba, ale hovorí ho aj súčasnej generácii.

V sobotu po koncierte, skôr ako by sme odišli domov, sme chceli naposledy vidieť decká, a preto soboty popoludní patrili

EXIT Tour after párt. Po ňom nastalo ľažké lúčenie. Svet je ale malý a našou túžbou je pokračovať v tomto úspešnom programe aj ďalej. Po Košiciach a Žiline to môžu byť ďalšie slovenské mestá.

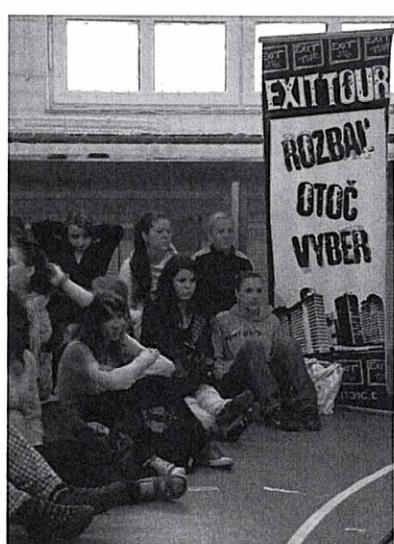
Na záver by som iba rád pridal úryvky z hodnotenia škôl. Nielen študentom, ale aj pedagógom sa EXIT Tour páčil. Boli sme tým naozaj povzbudení, takže nech sa páči:

„Celá akcia splnila nadmieru očakávania žiakov i učiteľov, o čom svedčí účasť žiakov na vašich ďalších aktivitách organizovaných aj mimo školy. Oceňujeme vysokú odbornosť, profesionality, pripravenosť celého podujatia. Vrelo odporúčame podobné akcie aj iným školám.“

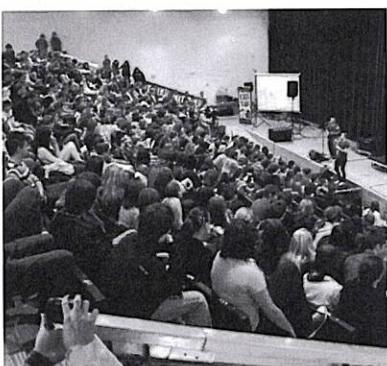
„Boli by sme radi, keby sa takéto projekty opakovali ďalej.“

Sláva Bohu za EXIT Tour!

**Ján Havrla
vedúci projektu (TCKompas)**

venciu AIDS a drog, keďže väčšinu prednášok zabezpečovali lektori ACET. Sami boli niektorí z nich v minulosti závislí a tak vedeli spraviť veľmi dobré prednášky na tieto témy. Keď začali hovoriť svoje životné

Jesus House

by ProChrist

V dňoch 20.-23. októbra bolo citelné, hmatateľné a hlavne pozorovateľné, že Kontakt bol naozaj dom (house), kde prebýval Ježiš svojou prítomnosťou. Celé to bolo viac ako len o dobrých moderátoroch, vynikajúcom slove, zábavných hráčach, dojímavej hudbe a zaujímavých videoklipoch. Jeden návštevník to takto vyjadril: „Je v tom nejaká nadprirodzená sila, čo všetko menína dobré.“

Ježiš nie je ďaleko od nikoho z nás, on je Ten, ktorý dáva všetkým život, dych aj po duchovnej stránke. Rôzni ľudia sa mohli stretnúť s Kristom. Krásne bolo vidno, ako viaceri urobili rozhodnutie, že chcú žiť s Bohom a prijali ho do svojho srdca. Pre mňa osobne boli priame rozhovory s týmito ľuďmi to najpôsobivejšie a najhodnotnejšie, čo som mohla zažiť. Jedno dievča sa ma úprimne spýtaло: „Co mám teraz robiť?“ Rozhodla som sa, že chcem žiť s Bohom, a tak čo je ďalší krok?“ Vďaka Bohu, že

pripravil tieto srdcia. Vďaka Bohu za našich dorastencov, ktorí už niekoľko rokov vytrvalo zápasia za svojich spolužiakov. Vďaka Bohu, jednoducho, za VŠETKO!

Ked'sme v tíme vyhodnotili celú akciu, tak bolo jednoznačné, že Boh konal nad naše očakávania. ON vypočul modlitby mnohých a odpovedal na ne jasným hlasom. Ďakujeme aj vám, že ste nás niesli na modlitbách.

Ďalší krok, ktorý nás čaká, je sprevádzat týchto znovuzrodených ľudí v ich chodeňi s Bohom. Prosíme, aby ste na nás aj ďalej myslí. Vedomie, že Boh, ktorý stvoril celý vesmír, prebýva v nás – to nám dáva novú nádej a istotu.

Christina Lehmann

Jesus House sa v Leviciach konal v Mládežníckom centre KONTAKT v dňoch 20.-23. októbra. Podujatie sme začali pripravovať už počas leta. Moje prvé stretnutie s Ervinom Mittelmannom, ktorý mal byť hlavným rečníkom, bolo mimoriadne povzbudivé. Cítila som, že Pán Boh si ho pripravuje. Z každého jeho slova vyžarovalo povzbudenie, nadšenie, istota, že chystáme správnu vec a úžasnú príležitosť. Jeho nápad, aby to bola 4-dňová Jesus House páry pre mladých, sa ujal. V KONTAKTE robievame často rôzne páry (halušková, rozprávková, gýč páry...) a mladí ľudia ich majú veľmi radi. Bolo to výborné premostenie k tomuto podujatiu. Náš 10-členný tím pripravil bohatý program na štyri večery. Ervin si pripravil „bohaté slovo“. Doslovne bohaté, lebo sme všetci cítili, že bolo plné Božieho Ducha. A výsledok? Úžas. Užasnutí sme boli my organizátori, ale aj mladí ľudia, ktorí na „párty“ prišli. Pán Boh tieto dni mocne požehnal. Na výzvu: „Pod za Ježišom!“ zareagovalo 18 mladých ľudí. Bolo výborne, že akcia bola 4-dňová a konala sa v priestoroch, v Leviciach dobre známeho, mládežníckeho centra. Jesus House môžem aj ostatným zborom len odporúčať.

Mirka Števková

dialóg mladých

Myslím, že je dobré, aby evanjelizáciu pre mladých mal mladší človek. Veľmi sa mi páčili skvelí moderátori, živá hudba, témy, aké boli vybraté, myslím, že presne také zaujímajú mladých, a čo sa týka programu, ten ani lepší byť nemohol:)

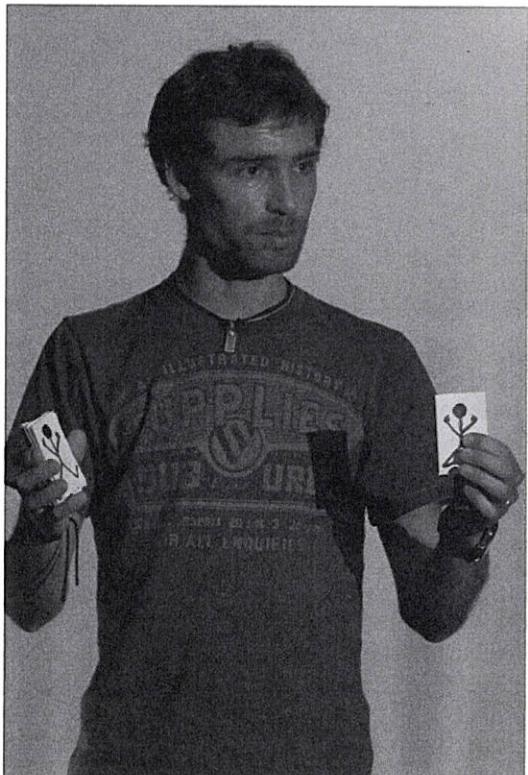
Mne osobne celý Jesus House dal veľké povzbudenie a aj nové nakopnutie. V poslednom čase som mala dosť ľahké obdobie. Znova som si mohla uvedomiť, aký je Boh úžasný, milostivý a milujúci. Povzbudením pre mňa bolo aj to, že kamarát, ktorého som pozvala a už dlho sa za neho modlila sa na Jesus House obrátil a to hned prvý večer... Tu som si uvedomila, že naše modlitby nejdú len tak do vetra, ale Boh ich vypočúva a volá si k sebe nových ľudí, čo je úplne úžasné. Stále koná neskutočné zázraky. Konkrétnie od môjho kamaráta boli len a len pozitívne ohlasy. Vrável mi, že sa medzi nami cíti úžasne.

Vďaka Bohu, zmenil celý svoj život :) Veľká vdaka patrí ľuďom, čo na tom robili, za ich službu a hlavne chválu Pánu Bohu, že našu nedokonalú službu si používa na svoju slávu a na slávu svojho kráľovstva!

Timi, 16 rokov

Jesus House bolo pre mňa pár nevšedných večerov prežitých s mojimi kamarátmi a ľuďmi, ktorých mám rada a predovšetkým čas strávený s Bohom. Bolo to neobvyčajné a výnímočné vďaka Bohu, ktorého som neustále cítila. Dotýkal sa mnohých životov. Bol to silný zážitok pre nás veriacich a o to silnejší pre ľudí „zo sveta“. Úžasné, ako takáto akcia môže ovplyvniť mnohých nám blízkych ľudí pomocou moderných pesničiek, scénok, aktivít, veľavravných videí a hlavne skvelým slovom:) Pre mňa to bolo o to silnejšie, že sa obrátila aj mne najbližšia kamarátka...

Rút, 17 rokov

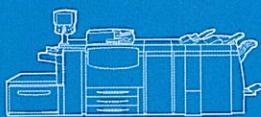
Týždeň strávený na Jesus House v službe bol vynikajúcim duchovným zážitkom a povzbudením. Bolo úžasné vidieť srdcia ľudí horieť pre tých, ktorí sú im blízki. Tiež bolo skvelé vidieť, ako si Boh používa jednotlivých ľudí na to, aby On bol oslavnený. Prípravou na JH som nestrávil veľa času, Boh mi však doprial si toto vynahradíť 100% účasťou. Som rád, že som mohol byť pri tom, keď sa stavalo Božie dielo a mohol som byť jeho súčasťou. Po tejto úžasnej skúsenosti máme nových bratov a sestry, ktorí sa rozhodli odovzdať svoj život do Jeho rúk, a preto nás čaká opäť niečo nové, vynikajúce zážitky pri spoznávaní nášho Otca.

Roman, 22 rokov

Som rád, že sa u nás Jesus House konal. Som vďačný, že mnohí mladí kresťania (medzi nimi aj ja) zavolali na túto akciu svojich priateľov, známych, spolužiakov a že tí prišli. Že mohli počuť evanjelium, tú zvest o Živote, ktorý potrebujú najviac zo všetkého. Boží Duch ich, a verím, že aj nás, kresťanov, oslovoval, o čom svedčí 18 panáčikov priprnutých na kríži – tí, čo zareagovali na výzvu odovzdať svoj život Kristovi, mohli toto rozhodnutie symbolicky vyjadriť priprnutím papierového panáčika na drevený kríž.

Táto evanjelizačná akcia mi zároveň pripomína, že je dôležité zvestovať Krista neveriacim aj takýmto spôsobom – volať ich na evanjelizačné akcie. Chcem vás všetkých povzbudiť, nebojte sa, keď sa nejaká evanjelizačná akcia koná, zavolajte svojich blízkych, ktoré ešte nepatria Kristovi. Napokon, nie sme to my, ale On, kto ich volá a oslovuje a On má moc nad všetkým.

Šimon Evin, 18 rokov

Tlač už od jedného kusu!

Volajte na 048 / 471 18 04
alebo 048 / 471 18 12

Ponúkame Vám

farebnú digitálnu tlač za výhodnú cenu

Katalógy, cenníky, časopisy a iné brožúry

V1 – väzba zošitá rovnými skobami
sklad v tvare C a Z

Letáky a plagáty

až do rozmeru SRA3 (450 x 320 mm)

Pohľadnice, vreckové kalendáriky, nálepky

Vizitky, pozvánky, svadobné, promočné a maturitné oznámenia

Nápojové a jedálne lístky

Firemné tlačivá, hlavičkové papiere

na ofsetový papier

na kvalitný laserový papier

na výpravný exkluzívny papier

Kopírovanie, tlač a laminovanie

plnofarebné a čiernobiele

jednostranné a obojstranné

až do formátu SRA3 (450 x 320 mm)

OD GRAFICKÉHO NÁVRHU AŽ PO REALIZÁCIU

Triedenie
a kompletovanie

Dierovanie

Skladanie

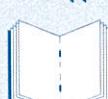
Sklad
v tvare C

Orezanie
prednej
hrany

Zošívanie

Brožury

Sklad
v tvare Z

Sklad
formátu
A3 na A4

Sklad
s plochým
chrbotom

ZAPOJTE SA AJ VY DO TVORBY DIALÓGU

Privítame Vaše názory a postrehy: svatava@internet.sk
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.

Január:

V Bratislave vzniká nový zbor
CB. Čo o tom vieme?

Prinesieme informácie v téme:
Z PODVEČERA DO ZBORU

Február:

Podľa názoru niektorých teológov kresťania zane-
dbávajú problematiku eko-
lógie. Zapojte sa do témy:
**PREČO JE KRESŤANSTVO
NEEKOLOGICKÉ?**

Marec:

Súčasná vláda otvára diskusiu
na tému: Odluka cirkvi
od štátu. Zapojte sa
do témy pod názvom:
MÁME NA TO?

